

W O

1998

D C

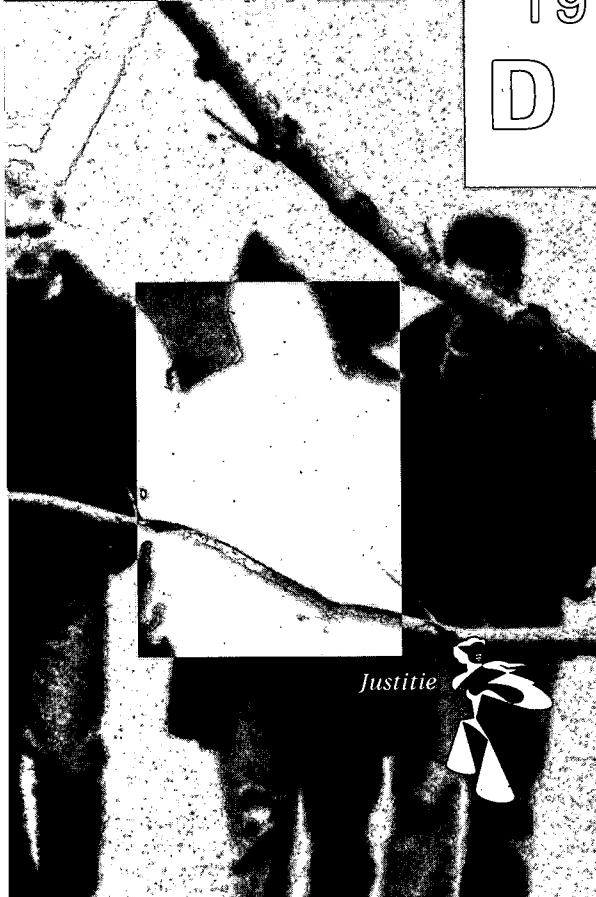
Jaarverslag

ENTER

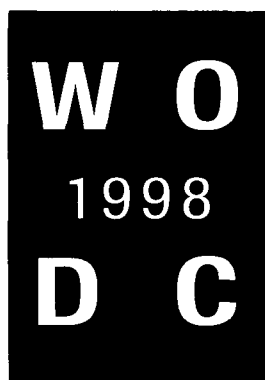

Wetenschappelijk
Onderzoek- en
Documentatiecentrum

EVESTIG

Justitie

Jaarverslag

Voorwoord

In het verslagjaar is het 25-jarig bestaan gevierd van het WODC. Vijfentwintig jaar geleden werd, met de komst van prof. W. Buikhuisen, het al sinds 1949 bestaande WDVC (Wetenschappelijk Voorlichtings- en Documentatiecentrum) uitgebreid met een onderzoeksafdeling. Ter gelegenheid hiervan is een bundel samengesteld, waarin onder meer alle oud-hoofden van het WODC aan het woord komen. Naast prof. W. Buikhuisen zijn dit achtereenvolgens dr. D.W. Steenhuis, prof. dr. J.J.M. van Dijk en prof. dr. J. Junger-Tas. Een steeds terugkerend thema in de interviews is de moeizame start van het WODC. Het WODC werd gezien als een vreemde eend in de bijt van het departement, en ook in de wetenschappelijke omgeving bestonden er veel reserves en was er argwaan ten opzichte van het nieuwe onderzoeksinstituut. Van al deze gevoelens

is weinig meer over. Het bestaansrecht van het WODC wordt door niemand binnen het departement betwist. Er is daarentegen veel vraag naar concrete feiten, naar empirisch onderzoek en naar wetenschappelijk gefundeerde prognoses van bijvoorbeeld de behoefte aan cellencapaciteit. Ook door de relevante wetenschappelijke omgeving wordt in het algemeen erkend dat het WODC in staat is onafhankelijk onderzoek te verrichten en in vrijheid te publiceren. De aanvankelijke reserves en weerstanden zijn op de achtergrond geraakt. Maar er is voor het WODC geen enkele reden om tevreden achterover te leunen. Andere gevaren en andere problemen liggen in het verschiet: de departementale omgeving is misschien te welwillend en te weinig kritisch; het contact met de academische gemeenschap is wellicht te vrijblijvend, zonder dat over en weer sprake is van kritische betrokkenheid op elkaars werk. Tegen deze achtergrond hebben wij in 1997 in onze missie heel duidelijk onderstreept dat het WODC de wetenschappelijke kwaliteit van zijn werk wil verhogen en in het publieke en wetenschappelijke debat een initiërende rol wil spelen. Aan de vervulling van deze ambities is in 1998 gewerkt. In dit verslag treft u de weergave aan van de belangrijkste activiteiten van het WODC.

H.G. van de Bunt
directeur WODC

Inhoud

- 1 Het WODC 1**
  - De organisatiestructuur 1
  - Het personeel 3
  - Productiegegevens 6
  - Financiën 7
  - De drie belangrijkste voornemens van het Jaarplan 1998 7
  - Raad van Advies 10
  - De benutting van WODC-producten 12
  - Belangrijke gebeurtenissen 12

- 2 De afdeling Onderzoek 15**
  - Kennisproductie, onderzoek 16
  - Gemiddelde doorlooptijd 16
  - Kostprijzen 16

- 3 Afdeling Externe Wetenschappelijke Betrekkingen 17**
  - Taken 17
  - Opdrachtonderzoek 17
  - Subsidieverlening 17
  - Subsidiebeleid, NWO 18
  - Dossierinzage 18
  - Productiegegevens 19
  - Kosten en doorlooptijd 19

- 4 Afdeling Statistische Informatievoorziening en Beleidsanalyse 21**
  - Taken 21
  - Werkzaamheden 22
  - Productiegegevens 23

- 5 Afdeling Documentaire Informatievoorziening 25**
  - Taken 25
  - Werkzaamheden 26
  - Documentatie 26
  - Productiegegevens 27
  - Justitiële verkenningen 30

European Journal on Criminal Policy and Research 31

Publiciteit en communicatie 32

Bijlage 1: Overzicht van afgeronde onderzoeksprojecten
afdeling Onderzoek 33

Bijlage 2: Overzicht van afgeronde onderzoeksprojecten afdeling EWB 43

Bijlage 3: Overzicht van afgeronde en lopende onderzoeksprojecten
afdeling SIBa 57

Bijlage 4: Lijst van in 1998 verschenen wetenschappelijke artikelen 61

Bijlage 5: Lijst van overige activiteiten 67

Bijlage 6: Personeelsbezetting WODC 1 januari 1999 75

Bijlage 7: Benutting WODC-producten 79

Bijlage 8: Personeelsmobiliteit 83

Het WODC

In dit hoofdstuk worden de onderwerpen behandeld die WODC-breed van belang zijn. Na de presentatie van de belangrijkste gegevens over de organisatiestructuur, het personeel, de productiviteitsgegevens en de financiën zal worden ingegaan op drie belangrijke voornemens die in het jaarplan 1998 zijn geformuleerd: (1) de uitvoering van de onderzoeksprogrammering 1997-1998 en de totstandkoming van de programmering 1999-2000, (2) de voortgang met het volgen van het INK-kwaliteitstraject, en (3) het herformuleren van de positie en de taken van de afdeling SIBa. Er wordt bekeken in hoeverre deze drie voornemens voor 1998 ook daadwerkelijk zijn uitgevoerd. Vervolgens wordt ingegaan op de Raad van Advies. Ten slotte zal worden ingegaan op de vraag naar de betekenis en de benutting van de WODC-producten; hiertoe zullen onder meer enkele bijzondere gebeurtenissen en belangrijke onderzoeken uit 1998 worden beschreven.

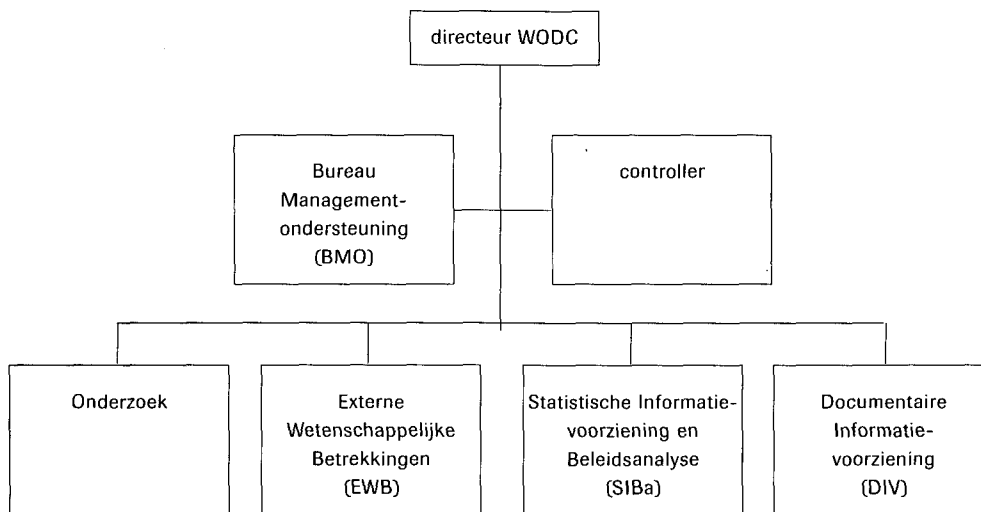
De opbouw van dit jaarverslag volgt die van het jaarplan voor 1998, en dus niet de INK-systematiek.

De organisatiestructuur

Het WODC is samen met onder meer de directie Voorlichting en het bureau Kwaliteitszorg een directie die het gehele departement ondersteunt en is rechtstreeks verantwoording schuldig aan de secretaris-generaal. De structuur van het WODC ziet er als volgt uit (zie figuur 1).

- De *directeur WODC* geeft leiding aan de afdelingen van het WODC. Hij is eindverantwoordelijk voor de voorbereiding en de uitvoering van het onderzoeksprogramma van het ministerie van Justitie. Hij beslist over de vraag of onderzoek intern moet worden uitgevoerd danwel moet worden uitbesteed. Tevens is de directeur eindverantwoordelijk voor de WODC-publicaties.
- De *afdeling Onderzoek* verricht (sociaal-)wetenschappelijk onderzoek op de justitiële beleidsterreinen.
- De *afdeling Externe Wetenschappelijke Betrekkingen* (EWB) draagt zorg voor de externe uitbesteding van onderzoek en de begeleiding daarvan. Daarnaast behandelt deze afdeling subsidieverzoeken en verzoeken om dossierinzage.
- De *afdeling Statistische Informatievoorziening en Beleidsanalyse* (SIBa) verricht statistische analyses ter identificatie of doorrekening van globale trends en beleidsopties en verschaft statistische beleidsinformatie aan interne en externe relaties.

Figuur 1: Organogram WODC

- De *afdeling Documentaire Informatievoorziening* (DIV) draagt zorg voor de bureauredactie ten behoeve van de WODC-publicaties, de documentaire taak van het WODC en verzorgt de informatievoorziening met betrekking tot wetenschappelijke en beleidsliteratuur; tevens geeft zij vorm aan het bundelen en verspreiden van kennis.
- De *controller*. Deze functionaris adviseert direct aan de directeur van het WODC over de naleving van de managementafspraken en de uitvoering van het (onderzoeks)beleid en rapporteert periodiek hierover. Hij voert de regie over de planning-en-controlecyclus.
- Het *Bureau Managementondersteuning* (BMO) verricht alle afdelingsondersteunende activiteiten. Bovendien zijn binnen deze afdeling de volgende taken ondergebracht: secretariaat, ondersteuning van planning en controle en uitvoerende werkzaamheden betreffende de (externe) communicatie.

De organisatiestructuur is op een punt ten opzichte van het voorgaande jaar gewijzigd. Naar aanleiding van het organisatie-onderzoek naar het functioneren en de positionering van het secretariaat van het WODC is besloten om het secretariaat onder te brengen in de afdeling BMO. Voorheen maakten de secretaresses onderdeel uit van de verschillende afdelingen. In vervolg hierop is per 1 oktober 1998 een hoofd secretariaat aangesteld, dat zich volledig zal richten op de invulling van de

Tabel 1: Aantal fte's per afdeling

afdeling	fte's
Onderzoek	33,5
EWB	7
SIBa	13
DIV	13
BMO	7

Tabel 2: Aantal tijdelijke werknemers per afdeling

afdeling	aantal
Onderzoek	11,5
EWB	4
SIBa	3
DIV	3,5
BMO	1

administratieve en secretariële ondersteuning en de opzet van een goed lopend secretariaat. Per 1 november is voor de ondersteuning van de directeur van het WODC een directiesecretaresse aangesteld voor de periode van twee jaar. Tevens is per 1 oktober 1998 een tweede secretaresse bij de afdeling Onderzoek aangesteld. De afdelingen DIV en SIBa worden sinds 1 oktober ondersteund door twee parttime secretarissen. Met deze wijzigingen in de administratieve ondersteuning is een aanzet gegeven om de bereikbaarheid en het functioneren van het secretariaat te verbeteren.

Het personeel

De formatieve opbouw

De vaste formatie van het WODC bedraagt 75,5 fte's per 1 januari 1999. Deze zijn, exclusief de directeur en de controller, als volgt onderverdeeld over de afdelingen (tabel 1).

Naast vaste medewerkers zijn ook medewerkers op tijdelijke basis in dienst van het WODC. De totale formatie van tijdelijk personeel per 1 januari 1999 is 23 fte's (tabel 2). Bij de in tabel 2 vermelde aantallen dient rekening te worden gehouden met het feit dat een aantal (vaste) werknemers tijdelijk elders is tewerkgesteld in het kader van de mobiliteitsbevordering.

Tabel 3: Percentage vrouwen ten opzichte van het totale aantal werknemers

	kader	WODC
totaal	30	44
bestand > sch. 10	20	33

Man-vrouw verhoudingen

Het percentage mannen en vrouwen op de formatie is in 1998 56 respectievelijk 44. Hiermee steekt het WODC gunstig af tegen het kader dat door Justitie is gesteld (zie tabel 3).

Personeelsmobiliteit

In het Jaarplan 1998 is gesteld dat het WODC zal proberen de personeelsmobiliteit te stimuleren. Hierbij is onder meer gedacht aan het bevorderen van interim-functievervullingen en detacheringen. In het verslagjaar is de personeelsmobiliteit inderdaad hoog geweest. In de eerste plaats heeft een aantal WODC'ers een baan elders aanvaard (zie bijlage 8, tabel 1).

Bovendien zijn twaalf functies binnen het WODC door medewerkers van in- en extern tijdelijk vervuld en zijn tien WODC'ers tijdelijk elders werkzaam, allen in het kader van detacheringen of interim-functievervullingen (zie bijlage 8, tabellen 2 en 3).

Tegenover deze uitstroom staat ook een levendige instroom. Twaalf personen zijn in het verslagjaar in vaste dienst aangenomen (zie bijlage 8, tabel 4).

Ziekteverzuim

In het Jaarplan 1998 is de verwachting uitgesproken dat het ziekteverzuimpercentage zou gaan dalen omdat een langdurig zieke zou worden afgekeurd; voorts werd verwacht dat van het ouderschapsverlof meer gebruik zou worden gemaakt, omdat de regeling meer mogelijkheden biedt.

De situatie van de zogeheten niet-gerealiseerde capaciteit voor 1998 is weergegeven in tabel 4.

Het ziekteverzuim is helaas gestegen, mede omdat de verwachte afkeuring niet heeft plaatsgevonden. Het stijgingspercentage van het ziekteverzuim is overigens lager dan het gemiddelde stijgingspercentage van het ziekteverzuim in het departement. Volgens de verwachting is het opnemen van ouderschapsverlof toegenomen.

36-urige werkweek

Het beleid om alle mogelijke varianten van de regeling van de 36-urige werkweek toe te staan, is gecontinueerd. Per 1 januari 1998 is een verplichte aankomst- en vertrektijden administratie ingevoerd, die door alle werknemers dient te worden ingevuld.

Tabel 4: Niet-gerealiseerde capaciteit, in %

	1997	1998
ziekteverzuim	4,7	5,88
zwangerschapsverlof	0,47	0,38
ouderschapsverlof	0,5	1,75
vacatures	10	8,34
seniorenverlof	0	0,19
overig	0	0,36
totaal	15,67	16,90

Deze administratie is bedoeld om duidelijkheid omtrent aan- en afwezigheid te scheppen.

Integriteit

In verschillende projecten is aandacht besteed aan integriteit, waarbij onder andere de bescherming van onderzoekgegevens en de procedure van de aanbesteding is besproken. Bij de afdeling onderzoek heeft dit geleid tot de aanschaf van een brandkast en van software met de hoogste graad van beveiliging voor de bescherming van zeer vertrouwelijke onderzoekgegevens. Bij de afdeling EWB is het proces van aanbesteding van onderzoeksprojecten op onderdelen aangescherpt en is er ruimte ingericht om geregeld over integriteitsvraagstukken te overleggen. Bij de afdeling SIBa is een aparte pc voor HKS-gegevens in gebruik, welke na gebruik in voornoemde brandkast wordt gezet.

Onderdeelscommissie

In 1996 stelde de ondernemingsraad Algemene Leiding voor het WODC een onderdeelcommissie (OC) in. Deze OC, vallend onder het regime van de Wet op de Ondernemingsraden, volgde de (informele) onderdeelcommissie op die ingesteld was door de toenmalige dienstcommissie. De OC heeft ten aanzien van de aangelegenheden betreffende het WODC dezelfde bevoegdheden als de ondernemingsraad. De OC was in 1998 als volgt samengesteld: W.A.C. van Tilburg (voorzitter), N.M. Mertens (secretaris), G. Paulides (plaatsvervangend voorzitter en secretaris), C. Cozijn en M.H. Moene. M. Grapendaal woonde de vergaderingen bij als afgevaardigde van de ondernemingsraad. De OC vergadert elke vier weken en overlegt met de bestuurder (H.G. van de Bunt) elke twee weken wisselend formeel en informeel (geen agenda en geen notulen). De OC functioneert als een belangrijk communicatiekanaal tussen medewerkers en leiding.

De voornaamste onderwerpen in de besprekingen en het overleg met de bestuurder waren:

Tabel 5: Aantal afgeronde eindproducten

	kader	realisatie				
	1998	1994	1995	1996	1997	1998
kennisproductie, onderzoek	58	49	63	66	53	54
<i>intern onderzoek</i>	15	17	22	22	10	15
<i>extern onderzoek</i>	43	32	41	44	43	35
beleidsadviezen	85	69	82	82	84	79
bijeenbrengen van kennis	20	21	20	21	26	21
verstrekken beschikbare kennis	1.525	1.698	1.724	1.547	1.488	1.480
<i>documentair</i>	1.300	1.306	1.251	1.322	1.113	1.272
<i>statistisch</i>	225	392	473	225	375	208

- notitie sociaal beleid;
- 36-urige werkweek en de werkdruk;
- tijdsregistratie;
- personeelsenquête;
- plan van aanpak herpositionering SIBa;
- de nota personeelsmanagement WODC 1998-1999;
- de nieuw te creëren functie plaatsvervangend hoofd afdeling Onderzoek;
- de aanstelling van interim-hoofd SIBa.

Productiegegevens

Kennisproductie is de productie van de onderzoeksrapporten en het geven van (schriftelijke) beleidsadviezen. Verder zijn hierin opgenomen de projecten die zijn afgesloten met een notitie en de oplegnota's/aanbiedingsnota's.

Ook het bijeenbrengen van kennis is in de productie opgenomen. Dit bestaat uit periodieke uitgaven (onder andere *Justitiële verkenningen*), het organiseren van congressen en de literatuurverkenningen.

Ten slotte is het verstrekken van beschikbare kennis vermeld, zowel documentaire als statistische. Dit betreft literatuurattendingen (SDI's), literatuurlijsten, presentaties, lezingen, radio- en tv-optredens en dergelijke.

Uit tabel 5 blijkt dat de WODC-productie redelijk overeenkomstig de gestelde kaders heeft plaatsgevonden. Het aantal interne onderzoeksrapporten komt overeen met de gestelde norm; het aantal externe rapporten (35) is daarentegen achtergebleven bij de norm van 43 rapporten. Hier manifesteren zich de gevolgen van de onderuitputting van het budget, waarover in het jaarverslag over 1997 is gerapporteerd. Leidde dit in 1996 en 1997 tot onderuitputting van het budget, in 1998 vertaalt het probleem zich in een achtergebleven aantal (afgeronde) rapporten. Gelet op het feit dat bij EWB alle vacatures vervuld zijn en het aantal aanbestedingen in 1998, dan

valt er voor 1999 een positieve ontwikkeling in afgeronde onderzoeksrapporten te verwachten.

Het is verheugend te noemen dat het aantal wetenschappelijke publicaties van WODC-medewerkers in 1998 is gestegen ten opzichte van de voorgaande jaren. In 1997 werden er 35 publicaties vervaardigd, in 1998 is dit opgelopen tot 69. Vooral de toename van het aantal internationale publicaties verdient aandacht: van 4 in 1997 tot 17 in 1998.

Financiën

Na enkele jaren van onderuitputting als gevolg van onder meer gebrek aan begeleidingscapaciteit bij EWB is er in het verslagjaar slechts van een geringe onderuitputting sprake.

Het totale financiële overzicht (zie tabel 6) geeft een overschrijding te zien van f 27.000. Echter, daar staat tegenover dat de extra ontvangsten ruim f 700.000 bedroegen, waardoor er een onderuitputting van ruim f 600.000 resteerde. De hogere ontvangsten worden veroorzaakt doordat in toenemende mate in gezamenlijke financiering met andere departementen onderzoeken worden uitbesteed. Een deel van de onderuitputting is aangewend om de aan het WODC ten onrechte opgelegde korting op het aantrekken van 'externe deskundigen' (kabinetsmaatregel) voor 1999 ongedaan te maken.

Het tekort bij 'externe verbanden' (tijdelijke tewerkstellingen) wordt veroorzaakt door de detacheringen van de afdeling Onderzoek.

De drie belangrijkste voornemens van het Jaarplan 1998

Onderzoeksprogrammering

In 1998 zou de onderzoeksprogrammering 1997-1998 volledig in uitvoering genomen moeten worden. Dit voornemen is in 1998 niet geheel gerealiseerd. Van de in totaal 163 projecten die op de programmering 1997-1998 staan vermeld, zijn er 141 op 1 januari 1999 in uitvoering genomen. Overigens zijn er wel 32 projecten buiten het onderzoeksprogramma om gestart. Het betreffen doorgaans urgente projecten die in uitvoering genomen moeten worden, ook al zijn deze niet in het onderzoeksprogramma opgenomen. Dit betekent dat in totaal 173 projecten in uitvoering zijn genomen (tien meer dan het aantal dat in het onderzoeksprogramma staat vermeld).

De in 1997 en begin 1998 opgelopen achterstand in de uitvoering van het onderzoeksprogramma 1997-1998 is in de tweede helft van 1998 weer redelijk ingelopen. Het gevolg hiervan is wel dat relatief veel projecten ten laste komen van de begroting 1999.

Tabel 6: Vergelijking van kaders en realisaties (alle bedragen maal f 1.000).

	kader	realisatie	verschil met kader
kennisproductie	13.665	13.316	349
<i>intern onderzoek</i>	3.636	3.232	404
<i>extern onderzoek</i>	10.029	10.084	-55
beleidsadviezen, -notities	100	114	-14
bijeenbrengen van kennis	529	531	-2
<i>congressen</i>	120	115	5
<i>Justitiële verkenningen</i>	297	310	-13
<i>European Journal</i>	62	84	-22
<i>Literatuurverkenningen</i>	50	22	28
verstrekken beschikbare kennis	1624	1579	45
<i>documentair</i>	559	636	-77
<i>statistisch</i>	1.065	943	122
externe verbanden	50	393	-343
management en ondersteuning	1.336	1392	-56
overig	2557	2563	-6
totaal	19.861	19.888	-27
Onderverdeling in budgetsoorten			
uitgaven personeel/materieel	8.786	8.712	74
uitgaven programma	11.075	11.176	-101
totaal	19.861	19.888	-27
ontvangsten	200	939	739

Overeenkomstig de voornemens is in 1998 het onderzoeksprogramma 1999-2000 totstandgekomen. Anders dan bij de voorgaande programmering zijn door het WODC, voorafgaande aan de besprekingen met de directies, programmavoorstellen ontwikkeld om meer lijn in de gesprekken en uiteindelijk ook in de programmering te kunnen aanbrengen. Hiermee werd beoogd versnippering in het programma te verminderen. Het uiteindelijk bereikte resultaat, het onderzoeksprogramma 1999-2000, voldoet niet geheel aan het beoogde doel. Ook in het huidige programma zijn veel, op zichzelf staande projecten vermeld; dankzij de thematische opzet en de overall-vraagstelling is het programma 1999-2000 evenwel minder een groslijst van individuele onderzoekswensen dan het voorgaande programma.

INK-kwaliteitstraject

Overeenkomstig de voornemens zijn enkele verbeterpunten die uit het kwaliteits-traject naar voren zijn gekomen, gerealiseerd. In de eerste plaats betreft dit de invoering van een uniform besturingsconcept. Per 1 januari 1998 heeft het WODC een nieuw besturingsconcept ingevoerd. Taken, verantwoordelijkheden en gestructureerde werkwijzen in het primaire proces van het WODC zijn daarin vastgelegd. Het WODC werkt met twee 'front offices'. Voor snel te beantwoorden vragen en informatieverzoeken is er de Informatiedesk. Ten behoeve van de totstandkoming en de bewaking van het onderzoeksprogramma fungeert het Programma Voortgangsoverleg (PVO), dat tevens alle contacten met opdrachtgevers onderhoudt. In 1998 is intensief aandacht besteed aan de werkwijze van beide 'loketten', waarbij inrichting en werkwijze zijn verbeterd. Het PVO speelt een cruciale rol in de uitvoering van een van de principes uit het besturingsconcept, namelijk om bij de start van het onderzoek duidelijk aan te geven waarop het onderzoek betrekking moet hebben en vervolgens het onderzoeksteam veel vrijheid te geven in het verrichten van het onderzoek, binnen de gestelde kaders. In het PVO hebben de programmacoördinatoren en de hoofdonderzoekers (afdeling Onderzoek) en de senior projectbegeleiders van de afdelingen EWB en SIBa zitting. Na een jaar werken in deze constellatie loopt nog niet alles perfect, maar binnen het WODC is duidelijk sprake van gewenning aan deze nieuwigheden. Een punt van aandacht blijft de herkenbaarheid en toegankelijkheid van de loketten voor afnemers en opdrachtgevers. Een evaluatie volgt in 1999.

In het kader van kwaliteitsborging functioneert sedert het voorjaar van 1998 een redactieraad die de directeur adviseert over de vraag of een conceptrapportage (intern onderzoek) als WODC-rapport kan worden gepubliceerd. In deze raad zitten naast enkele WODC-medewerkers twee externe leden, drs. H. Willemsen van de directie Algemene Justitiële Strategie en drs. C. Maas-De Waal, onderzoekster van het SCP. De toets van de redactieraad is in de plaats gekomen van de beoordeling van rapporten door de WODC-staf.

De geschetste ontwikkelingen moeten gezien worden in het licht van de wens van het WODC om in 2001 fase II te bereiken van het model Nederlandse Kwaliteit, en in 2005 fase III. Om die reden is in 1998 veel aandacht besteed aan het vaststellen en beschrijven van gestructureerde werkwijzen in het primaire proces. Dat zal ook in de komende jaren een belangrijke inspanning blijven vergen. Het handboek WODC, waarin de belangrijkste processen staan beschreven, is op enkele onderdelen geactualiseerd. Om een en ander in goede banen te leiden, is eind 1998 een 10-stappenplan opgesteld om het doel voor 2001 te kunnen halen. Er werd een kleine stuurgroep ingesteld om dat plan uitgevoerd te krijgen.

Vermeldenswaard in dit verband is ook het gereedkomen van de zogeheten competentieprofielen voor de functies in vier van de vijf afdelingen van het WODC. De profielen zijn toegesneden op het besturingsconcept. Functioneringsgesprekken

zullen voortaan gevoerd worden aan de hand van deze profielen, waarin behalve benodigde vaardigheden ook resultaatgebieden en prestatie-indicatoren zijn vastgelegd.

Profiel van SIBa

Het project 'Herpositionering SIBa' werd in maart 1998 gestart om de functies van deze afdeling beter te kunnen omschrijven. Daartoe werden drie categorieën 'klanten' en partners van SIBa benaderd: de directe klanten (beleidsdirecties), de collega's op het WODC en enkele externe potentiële partners. Het rapport geeft aan dat binnen het bestuursdepartement behoefte bestaat aan een afdeling die kwantitatieve analyses levert, om de vorming en de presentatie van het beleid te ondersteunen. Uit het project wordt voorts duidelijk dat SIBa zich, meer dan tot dusverre, moet gaan toeleggen op het exploreren van gegevensbronnen binnen en vooral ook buiten het Justitieconcern. De afdeling zou zich aan de ene kant moeten richten op het voeden van de informatiedesk en aan de andere kant brede cijferoverzichten ('CBS-functie') moeten produceren alsmede hoogwaardige analyses en prognoses met betrekking tot trends en effecten van beleid ('planbureaufunctie'). Er blijkt vooral een grote vraag naar sectoroverstijgende, hoogwaardige analyses en prognoses te zijn, ook bij beleidsgebieden waaraan thans door SIBa geen bijdrage wordt geleverd. Dit betekent dat de planbureaufunctie op een steeds breder terrein om een snelle groei vraagt. Voorbeelden zijn de beleidsterreinen van rechtspleging en het vreemdelingenbeleid.

Introsectorale informatie wordt – met de toenemende professionalisering van de informatievoorziening in de sectoren – steeds meer zelf verzorgd. Voor de interne werkwijze betekent dit een aanpassing. In het najaar van 1998 is een aanvang gemaakt met de realisatie van de voorstellen uit het rapport.

Raad van Advies

Taken van de Raad van Advies

In het Protocol verzelfstandiging Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum van 9 december 1993 is voorzien in een Raad van Advies (RvA). Deze is per 2 mei 1995 ingesteld. De taak van de RvA is gelegen in de kwaliteitsbewaking van zowel het onderzoek als de documentatie. De raad toetst of het onderzoek en de documentatie als geheel van voldoende niveau is, tegemoetkomt aan redelijke verwachtingen, evenwichtig is samengesteld en de wetenschappelijke toets kan doorstaan. De raad komt ten minste twee keer per jaar bijeen en rapporteert een keer per jaar aan de bestuursraad van het ministerie van Justitie.

Samenstelling

Voorzitter

prof. mr. M.S. Groenhuijsen (Katholieke Universiteit Brabant)

Leden

dr. C.J.P.M. de Bont (manager Human Behaviour Research, Philips Design)

mr. S.J.A.M. van Gend (hoofdofficier van justitie, arrondissement Arnhem)

drs. F.S.H. van der Gun (directeur Nederlandse Politie Academie)

prof. dr. M. Killias (Universiteit van Lausanne)

mw. L.B.M. van Maaren-van Balen (burgemeester Weert)

mr. J. Mendlik (president arrondissementsrechtbank Rotterdam)

prof. dr. mr. J. Soetenhorst-de Savornin Lohman (Universiteit van Amsterdam)

prof. dr. L. Walgrave (Katholiek Universiteit Leuven)

drs. V. Deconinck (journalist)

In verband met haar emeritaat heeft mw. Soetenhorst te kennen gegeven als lid van de raad te willen aftreden.

Verslag van de activiteiten

De Raad van Advies is in 1998 twee keer bijeen geweest, op 18 februari en 24 september. In de eerste vergadering is onder meer aandacht besteed aan de projectgroep Rapsody Departement, die de problemen rond dit project in kaart moest brengen en waar mogelijk oplossen.

De evaluatie van het Nederlands Studie Centrum voor Rechtshandhaving (NSCR) is eveneens onderwerp van gesprek geweest.

Het initiatief van het WODC om de kwaliteit van de WODC-rapporten door twee of drie externe wetenschappers te laten toetsen en beoordelen is voorgelegd. De raad vond het een goed initiatief, maar om de kwaliteit goed te kunnen beoordelen is het noodzakelijk het gehele onderzoeksproces mee te nemen in de beoordeling. In de tweede vergadering is wederom de evaluatie van het NSCR aan de orde gekomen. Ook de beslissing om na 2002 nog subsidie aan het NSCR te geven is besproken.

De Raad van Advies is negatief ten opzichte van subsidie na 2002. In de eerste plaats omdat de vorm van instituutfinanciering, niet aansluit bij de huidige wijze van financiering (programmafinanciering). In de tweede plaats omdat in de evaluatie van het NSCR weinig aanknopingspunten aanwezig zijn om te verwachten dat er een aanmerkelijke verbetering zal optreden in het functioneren van NSCR na 2002.

De herpositionering van SIBa is besproken. Uitkomst van de herpositionering is dat er meer expertise moet worden ingezet op een breder vlak. Om dit uit te kunnen

voeren is het noodzakelijk dat SIBa over veel databestanden (met betrouwbare gegevens) moet kunnen beschikken.

Het jaarplan 1999 en Programmering van Onderzoek 1999-2000 van het WODC zijn ingebracht voor commentaar.

De benutting van WODC-producten

De benuttingsgraad van het WODC-onderzoek geeft een indicatie van de relevantie, de tijdigheid en de bruikbaarheid van het WODC-onderzoek. Om een indruk te krijgen van de benuttingsgraad, staat in bijlage 7 een overzicht van de WODC-onderzoeken uit 1998 met de vermelding of de onderzoeksresultaten al of niet benut zijn. Sommige onderzoeksresultaten wachten nog op benutting, andere onderzoeken betreffen voorstudies, die aanleiding geven tot nader onderzoek. Het merendeel echter van de onderzoeken heeft tot directe benutting van de onderzoeksresultaten geleid. Uit het overzicht in bijlage 7 blijkt een benuttingsgraad van ongeveer 80%. Dat is een redelijke score – iets hoger dan vorig jaar. Deze score is een ondergrens gebaseerd op één peiling (februari 1999). Het is mogelijk dat sommige tot op heden 'onbenutte' onderzoeken alsnog een concreet aanwijsbaar vervolg krijgen.

Belangrijke gebeurtenissen

Op 1 oktober 1998 vierde het WODC zijn 25-jarig bestaan. Ter gelegenheid hiervan werd een receptie gehouden, waar het eerste exemplaar van de jubileumbundel door de directeur van het WODC werd aangeboden aan minister Korthals en aan de oprichter van het WODC, prof. dr. W. Buikhuisen.

Op het gevaar af enkele belangrijke zaken te hebben overgeslagen, willen wij de aandacht vestigen op de volgende gebeurtenissen.

Prognoses sanctiecapaciteit

In mei 1998 heeft de Bestuursraad besloten dat de prognoses omtrent de benodigde sanctiecapaciteit voortaan plaatsvinden onder verantwoordelijkheid van het WODC. Om de zogeheten 'interne en externe' functie van de capaciteitsprognoses tot uitdrukking te laten komen, is afgesproken dat deze qua timing zo goed mogelijk aansluiten op de rijksbegrotingscyclus. Het WODC maakt gebruik van een, in opdracht van het ministerie van Justitie, door het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) ontwikkeld ramingsmodel voor het gevangeniswezen en voor de taakstraffen meerderjarigen. Dit model is begin 1998 door de toenmalige directeur SCP prof. dr. C. van der Staay aan de minister van Justitie aangeboden.

In het voorjaar van 1998 is het door het SCP ontwikkelde verklaringsmodel voor het eerst gebruikt om de prognose op te stellen voor genoemde sanctieterreinen. Uiteraard is het model voordien op validiteit en bruikbaarheid getoetst. In het kader van

Tabel 7: Aantallen bezoekers en bezoeken in 1998 aan de WODC-sites

	aantal bezoekers	aantal bezoeken
Justweb	575	2.549
Internet	10.098	21.198
totaal	10.673	23.747

het groeiproces, waarin de ontwikkeling van dit (soort) model(len) gezien moet worden, is het model in 1998 in opdracht van het WODC door twee externe onderzoeksbureaus verder geëvalueerd. KPMG Bureau voor Economische Argumentatie toetste de inhoudelijke plausibiliteit van het model en de Stichting voor Economisch Onderzoek van de Universiteit van Amsterdam evalueerde de voorspelkracht. De bevindingen en aanbevelingen vanuit zowel de kwalitatieve als econometrische evaluatie geven aanleiding om het door het SCP ontwikkelde model als eerste goede stap te zien op weg naar verdere modelontwikkeling op dit terrein.

Justweb/Internet

Vanaf 1997 heeft het WODC zowel intern (Justweb) als extern (Internet) een eigen website. Zoals in het jaarplan voor 1998 reeds is aangekondigd, is in 1998 een van de medewerkers van de afdeling DIV volledige ingezet voor onderhoud en beheer van de beide sites. In 1998 is voornamelijk tijd besteed aan het verbeteren van de toegankelijkheid en het regelmatig updaten van de informatie op de WODC-sites. De statistieken geven aan dat de WODC-sites zowel binnen als buiten Justitie op grote belangstelling mogen rekenen (zie tabel 7).

Per week bezochten gemiddeld 390 Internetbezoekers de WODC-site. Het gemiddelde aantal Justwebbezoekers per week steeg van 26 in de eerste helft van het jaar naar 41 in de tweede helft.

De meeste bezoekers zochten naar informatie over de producten en diensten van het WODC, vooral de WODC-publicaties en de lijst van te verwachten WODC-publicaties konden rekenen op veel belangstelling. Daarnaast werd ook regelmatig de lijst met namen van WODC-medewerkers geraadpleegd.

In de zomermaanden van 1998 is het documentatiebestand via Justweb gereedgemaakt. Justitiemedewerkers kunnen nu met behulp van een eenvoudige zoekformulier het documentatiebestand raadplegen en de gevonden resultaten printen. Ook kunnen de medewerkers de in het bestand gevonden boeken/rapporten via Justweb opvragen bij de administratie van de afdeling DIV. Eind 1998 zijn de voorbereidingen gestart voor het beschikbaar stellen van het documentatiebestand op Internet. Naar verwachting zal dit begin 1999 gerealiseerd worden. Eind 1998 is een actieplan opgesteld voor de verdere ontwikkeling van de WODC-sites op Justweb en Internet.

Victimology website

In 1998 werden de activiteiten rond het opzetten van de Victimology website verder voortgezet. In september kon worden gestart met de bouw van de site en met de verdere ontwikkeling daarvan. In 1998 werden tevens de definitieve projectgroep en de International Advisory Board ingesteld. Naar verwachting zal de website aan het begin van 1999 operationeel zijn.

Informatiesysteem Interventiestrategieën

In 1998 bereikte het WODC het verzoek om, in samenwerking met het Willem Pompe Instituut, in opdracht van het ontwikkelteam Interventiestrategieën (bestaande uit vertegenwoordigers van het Openbaar Ministerie, het WODC en de DPJS) een informatiesysteem te bouwen waarin informatie wordt opgeslagen over de effectiviteit van aanpak van specifieke criminaliteitsproblemen. Belangrijke gebruikers van dit systeem zullen onder andere officieren van justitie zijn.

Na uitgebreid overleg is eind 1998 het project van start gegaan en is besloten dat een van de medewerkers van DIV, gedurende de pilotfase van het project, als projectcoördinator zal optreden. Naar verwachting zal medio 1999 een eerste versie van het systeem gereed zijn. Daarna zal besloten worden of het project verder zal worden gecontinueerd.

De afdeling Onderzoek

De afdeling Onderzoek heeft als gevolg van hoge personeelsmobiliteit aan 1998 een enigszins turbulent jaar beleefd. Diverse mensen verlieten de afdeling permanent of tijdelijk, verscheidene nieuwe mensen traden aan. Bovendien veranderden twee personen van functie: zij werden benoemd in de functie van hoofdonderzoeker. Een van de onderzoekers (Wilma Smeenk) promoveerde in het verslagjaar tot doctor in de sociale wetenschappen. Een andere onderzoeker (Leonieke Boendermaker) werd in het verslagjaar via een detachering bij het NSCR in de gelegenheid gesteld een proefschrift te schrijven, hetgeen tot een promotie in maart 1999 heeft geleid.

De afdeling heeft het vanaf medio 1996 tot het najaar 1997 zonder afdelingshoofd moeten doen. Vanaf het najaar 1997 is aan die situatie een eind gekomen. In 1998 werden weer de maandelijkse afdelingsvergaderingen gehouden. De operationele verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de projecten werd in handen gelegd van projectleiders, dat wil zeggen aan onderzoekers die als een meewerkend voorman zelf ook een actief aandeel hebben in de uitvoering van het onderzoek. De voortgangsbewaking van de projecten werd gestructureerd in de vorm van zeswekelijkse voortgangsbesprekingen tussen het afdelingshoofd, de desbetreffende programmaverantwoordelijke en het onderzoeksteam onder leiding van de projectleider. De verwerking van managementinformatie en de ondersteuning van management en onderzoekers kon worden verbeterd door een herstructurering en uitbreiding van het secretariaat. De kwaliteitsborging door middel van intercollegiale toetsing (leescommissies) werd geïntensiveerd.

In het verslagjaar werd geïnvesteerd in opleidingen. Medewerkers van de afdeling volgden een cursus reconstructie van beleidstheorieën, alsmede een intensieve cursus interviewtechnieken van zes dagdelen. Een deel van de medewerkers volgde cursussen op het gebied van statistiek, multivariate analysemethoden, en vragenlijstconstructie. Bovendien vonden er vier workshops over tekstkwaliteit plaats, die in 1999 zullen uitmonden in een stroomlijning van de kwaliteitsborging van rapporten via leescommissies en de redactieraad.

De onderzoekswerkzaamheden concentreerden zich in 1998 op het Openbaar Ministerie en de politie (ontnemingswetgeving, procesevaluatie van opsporingsonderzoek, bijzondere opsporingsmethoden, bijzondere verhoormethoden, stalking, organisatie van de recherche, schooladoptie, justitie in de buurt), op rechtshulp en de zittende magistratuur (meervoudig beroep de gesubsidieerde rechtsbijstand, versneld regime, scheidings- en omgangsbemiddeling), op de jeugd (ontwikkeling jeugdcriminaliteit, risico- en protectieve factoren bij de ontwikkeling van delinquent

gedrag bij risicojongeren), op de georganiseerde misdaad (georganiseerde criminaliteit in Nederland), op de strafrechtspleging (strafrechtelijke opvang verslaafden, Strafrechtmonitor), op recidive (tbs en recidive, recidivemonitor) en op methoden van onderzoek (criminometrie, ernstscores, methoden van criminologisch onderzoek).

Kennisproductie, onderzoek

De afdeling Onderzoek diende in 1998 vijftien rapporten te publiceren. Deze doelstelling is bereikt. Er verschenen acht rapporten in de serie Onderzoek en beleid, en zes rapporten in de reeks Onderzoeksnotities, voorheen de zogenaamde K-reeks (zie bijlage 1). Bovendien is er nog een rapport buiten deze reeksen verschenen.

Belangrijke publicaties zijn:

- Het vermogen te ontnemen; evaluatie van de ontnemingswetgeving, eindrapport (Onderzoek en beleid, nr. 170);
- Een kwestie van tijd; onderzoek naar de doorlooptijd in handelszaken (Onderzoek en beleid, nr. 171);
- Georganiseerde criminaliteit in Nederland; rapportage op basis van de WODC-monitor (Onderzoek en beleid, nr. 173);

Ook in dit verslagjaar werd een aanzienlijk deel van de capaciteit van de afdeling Onderzoek gestoken in arbeidsintensieve projecten als de Strafrechtmonitor en de Recidivemonitor. Op beide projecten is veel menskracht ingezet ten behoeve van instrumentontwikkeling en dataverzameling, teneinde in 1999 en later de vruchten te kunnen gaan plukken in de vorm van publicaties.

Gemiddelde doorlooptijd

De gemiddelde doorlooptijd bedroeg in het verslagjaar vijftien maanden, de gemiddelde uitloop twee maanden.

Kostprijzen

Het WODC is vertegenwoordigd in de departementale werkgroep, die in 1998 is ingesteld. De bedoeling is om, ook voor WODC-projecten, tot een standaardisering van kostprijsberekening te komen.

Afdeling Externe Wetenschappelijke Betrekkingen

Taken

De afdeling Externe Wetenschappelijke Betrekkingen (EWB) houdt zich bezig met onderzoek dat door instanties buiten het ministerie van Justitie wordt verricht. Dat kan betrekking hebben op:

- onderzoek dat in opdracht van Justitie wordt uitgevoerd;
- onderzoek dat met subsidie van Justitie wordt uitgevoerd;
- verzoeken om dossierinzage (deze taak is eind 1998 overgegaan naar de afdeling Onderzoek).

Opdrachtonderzoek

Ongeveer tweederde deel van het onderzoeksprogramma wordt gerealiseerd door uitbesteding aan derden.

Nadat een startnotitie voor een onderzoek is opgesteld, zorgt de afdeling EWB voor de aanvraag van (drie) offertes, regelt de beoordeling daarvan, bereidt het contract voor en begeleidt het onderzoek. Dit alles in nauw overleg met de departementale directie waarvoor de resultaten primair bestemd zijn. In incidentele gevallen (een 'geheide opdrachtnemer') kan van de procedure worden afgeweken.

Binnen het opdrachtonderzoek dat in 1998 is afgerond, wordt een bijzondere plaats ingenomen door een pakket van elf onderzoeken uitgevoerd ten behoeve van de Commissie Bestuursrechtelijke en Privaatrechtelijke Handhaving (Commissie-Michiels); een kort verslag van deze onderzoeken is opgenomen in het rapport van de commissie 'Handhaven op niveau'.

Subsidieverlening

In tegenstelling tot de situatie bij opdrachtonderzoek ligt het initiatief tot subsidieverlening gewoonlijk bij de onderzoeksinstelling. De afdeling EWB draagt zorg voor beoordeling van subsidie-aanvragen op grond van beleidsrelevantie, kwaliteit (onder andere wetenschappelijk niveau, haalbaarheid), alsmede op grond van het gevraagde budget en de daarvoor beschikbare ruimte op de Justitiebegroting. Net als bij opdrachtonderzoek wordt bij subsidie-onderzoek over het algemeen een begeleidingscommissie ingesteld.

Het meest omvangrijke project waarvoor in 1998 subsidie werd toegekend, betreft een studie naar het Wetboek van Strafvordering, uitgevoerd door de Rijksuniversiteit Groningen en de Katholieke Universiteit Brabant.

Naast subsidieverlening aan afzonderlijke projecten, maakt het WODC ook gebruik van de mogelijkheid van meerjarige programmasubsidiëring en van instituutsfinanciering.

Subsidiebeleid, NWO

(Mede)financiering van wetenschappelijke onderzoeksprogramma's is een belangrijk instrument om een kerndoelstelling van het WODC te realiseren: het zorgdragen voor een goede kennisinfrastructuur op het terrein van Justitie. In 1998 werd de lijn die hierbij in recente jaren is ingezet, verder geconcretiseerd. Lopende afspraken over de subsidiëring van het Programmacollege Onderzoek Jeugd (samen met het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport) werden gecontinueerd. Nadere afspraken werden gemaakt met de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) voor de ondersteuning van de stimuleringsprogramma's Sociale Cohesie en Stimuleringsactie Rechtsgeleerdheid Onderzoek (SaRO). Met beide zal in 1999 een aanvang worden gemaakt. Samen met de directie Wetgeving van het ministerie is – in overleg met andere ministeries en met universiteiten – de basis gelegd voor een vervolg op het programma Informatietechnologie en Recht (ITeR-II), waarover begin 1999 zal worden beslist. Gemeenschappelijk aan vrijwel al deze programma's is dat het accent ligt op onderzoek naar de positie van het recht in de samenleving.

Naast deze programma's ondersteunt Justitie samen de NWO het Nederlands Studiecentrum voor Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR) te Leiden. Subsidie is toegekend voor 10 jaar, aflopend in 2002. Volgens afspraak is na 5 jaar het NSCR geëvalueerd door een onafhankelijke internationale commissie. Het in november 1997 verschenen rapport vormde de basis voor een discussie tussen de financiers (Justitie, NWO, Rijksuniversiteit Leiden) en NSCR over bijstelling van het beleid. Justitie heeft daarbij het standpunt ingenomen dat financiering van het NSCR ook in de toekomst mogelijk is onder een aantal voorwaarden ten aanzien van programmering en ten aanzien van de stimulerende werking die uit zou moeten gaan op de Nederlandse onderzoeksgemeenschap werkzaam binnen dit terrein. Overigens zal een mogelijke subsidieverlening aan het NSCR na 2002 het karakter krijgen van programmasubsidiëring, niet van instituutsfinanciering

Dossierinzage

Voor het verrichten van wetenschappelijk onderzoek kunnen gegevens noodzakelijk zijn die in de eerste plaats verzameld zijn voor de opsporing en vervolging van straf-

bare feiten. Men kan daarbij denken aan de inzage van politieregisters of in straf-dossiers bij het Openbaar Ministerie. Ter bewaking hiervan is een centrale aanmelding van verzoeken om medewerking aan wetenschappelijk onderzoek (onthefing inzageverbod krachtens Wet Politieregisters). De aanvragen dienen te worden gericht aan de afdeling EWB. Deze beziet (in verband met de belasting voor de instantie die de gegevens levert (of een andere onderzoeksinstelling recentelijk dezelfde gegevens heeft geraadpleegd en beoordeelt of het een wetenschappelijk onderzoek betreft en of de betreffende gegevens nodig zijn om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden. EWB zendt het verzoek (voorzien van een advies) door aan de beleidsdirectie of de uitvoerende dienst waar de dossiers berusten. Deze laatste beslist uiteindelijk over de toestemming.

De afhandeling van verzoeken om dossierinzage is half 1998 overgegaan naar de afdeling Onderzoek.

Productiegegevens

De productie van de afdeling voor 1998 ziet er als volgt uit (zie ook bijlage 2).

- 35 onderzoeken afgerond;
- 61 onderzoeken gestart;
- per 31 december 1998 waren er 65 onderzoeken lopend;
- 52 verzoeken om dossierinzage;
- 21 projecten elders in het ministerie of daar buiten, waarbij de afdeling advies heeft gegeven.

Kosten en doorlooptijd

In 1998 was een bedrag van 9,6 miljoen gulden beschikbaar voor extern onderzoek op de justitiebegroting. Hiervan werd 2,1 miljoen besteed aan subsidies. De kosten van externe onderzoeken variëren tussen f 5.000 en f 650.000. In toenemende mate worden onderzoeken gezamenlijk met anderen uitbesteed (met name de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport). Rekening houdend met de bijdragen die uit deze samenwerking voortvloeien, komen de kosten voor het extern uitbesteede onderzoek gemiddeld neer op f 125.000 per onderzoek. De gemiddelde doorlooptijd van een onderzoek is veertien maanden.

Afdeling Statistische Informatievoorziening en Beleidsanalyse

Taken

De afdeling Statistische Informatievoorziening en Beleidsanalyse (SIBa) heeft tot taak om op eigen initiatief en gevraagd beleidsinformatie te leveren aan een brede en divers samengestelde klantengroep: bestuursdepartement, uitvoerende diensten, politie, het parket-generaal, andere ministeries, de media, wetenschappelijke instellingen enzovoort. Het gaat daarbij niet alleen om cijfers over de actuele stand van zaken binnen de verschillende justitiesectoren, maar ook om achtergrondgegevens waarmee een ontwikkeling in de juiste context kan worden beoordeeld.

In het algemeen bestaan de activiteiten van de afdeling SIBa uit:

- het verrichten van wetenschappelijke analyses op statistisch materiaal aangevuld met kwalitatieve onderzoeksgegevens en het rapporteren daarover;
- het verzamelen en (doen) vastleggen van (statistische) informatie, alsmede het in kaart brengen van de informatiebehoeften, beschikbare informatiebronnen en informatiesystemen;
- het verrichten van prognoses en evaluaties;
- het beantwoorden van informatievragen (afkomstig van klanten binnen en buiten het departement, zoals de pers en de wetenschap);
- het geven van adviezen en het opzetten van en participeren in (externe) projecten;
- het (doen) verzamelen van kennis en inzicht uit de voor Justitie relevante disciplines, onder andere door het bijhouden van ontwikkelingen in media, politiek en de wetenschap;
- het bijdragen aan de instandhouding van de infrastructuur van gegevens, analysemethoden en bijbehorende programmatuur en apparatuur.

In hoofdstuk 1 is reeds ingegaan op het (nieuwe) profiel van SIBa, waaruit naar voren is gekomen dat de analyse van statistische gegevens alsmede het verrichten van prognoses meer aandacht zullen krijgen.

Werkzaamheden

Een belangrijk, nieuw aandachtsgebied binnen SIBa wordt gevormd door analyses en ramingen van het beroep op Justitie-voorzieningen en door vraagstukken rond efficiëntie en effectiviteit. Het WODC/SIBa heeft de taak jaarlijks voor de begrotingsvoorbereiding geactualiseerde ramingen van de behoefte aan sanctiecapaciteit op te stellen.

Daarbij vormt structureel modelmatig onderzoek ten behoeve van ramingen, scenario's en simulaties een belangrijke bouwsteen. In 1998 is het door het SCP ontwikkelde verklaringsmodel voor de capaciteitsbehoefte van het gevangeniswezen nader geëvalueerd. Daarnaast is het model gebruikt voor het analyseren van een aantal scenario's van verschillende vormen van criminaliteitsbestrijding. Verder is gewerkt aan de ontwikkeling van een vergelijkbaar model voor de justitiële jeugd-inrichtingen.

Voorts wordt, in samenwerking met het CBS, gewerkt aan de totstandkoming van een gezamenlijke publicatie getiteld 'Criminaliteit en rechtshandhaving 1999'. De publicatie heeft als onderwerp de ontwikkeling van de criminaliteit en de rechtshandhaving in Nederland en bevat een beschrijving van trends en ontwikkelingen op het terrein van de criminaliteit en de reactie van de samenleving daarop. Het ministerie van Justitie en het CBS hebben evenals de gebruikers behoefte aan een eenduidige gezaghebbende publicatie, waarin de verschillende criminaliteitsstatistieken aan elkaar zijn gerelateerd waardoor een breed beeld van de strafrechtsketen wordt gegeven. Deze samenwerking tussen het CBS en het ministerie van Justitie heeft als doel te voorkomen dat over eenzelfde kengetal verschillende cijfers in omloop komen. De doelgroep van de publicatie is iedereen die beroepsmatig geïnteresseerd is in cijfers over criminaliteit, zoals beleidsmakers, onderzoekers, de politiek, de media en binnen- en buitenlandse onderzoeksinstituten.

Voor het beantwoorden van informatievragen is samen met de afdeling DIV een WODC-informatiedesk ingericht. Bij deze informatiedesk kan men in principe terecht met vragen over justitiële onderwerpen, en tevens met alle vragen die betrekking hebben op het WODC als organisatie en met vragen over de producten en diensten van het WODC. De informatiedesk is speciaal gericht op het snel en efficiënt leveren van statistische en documentaire informatie en op het direct doorverwijzen van vragen naar de juiste persoon binnen de diverse afdelingen van het WODC.

Gegevens over vervolging en berechting waren in het verslagjaar moeilijk te verkrijgen.

Het systeem Rapsody Departement is in 1997 gestopt zodat naarstig is gezocht naar alternatieve gegevensbronnen. Met het CBS en het parket-generaal is een samenwerking gestart om informatie over vervolging en berechting boven tafel te krijgen.

Productiegegevens

In het jaar 1998 heeft SIBa 208 informatievragen beantwoord. Dit zijn veelal vragen op het terrein van de rechtshandhaving: voornamelijk politie, Openbaar Ministerie en de strafrechtspraak. Indien een vraag ook door het CBS beantwoord kon worden, werden de vragenstellers van buiten het departement naar deze instantie doorverwezen. Een groot deel van deze vragen kon binnen een dag of enkele dagen afgehandeld worden. Voor een kleiner deel was een langere doorlooptijd nodig vanwege de ingewikkeldheid van de vraag, of vanwege het feit dat voor een goede beantwoording samenwerking met andere afdelingen nodig was. Ook werd SIBa gevraagd een bijdrage te leveren aan werkgroepen, reguliere overleggen en onderzoeken. In totaal werden vijftien projecten afgerond, zie voor een overzicht hiervan bijlage 3.

Afdeling Documentaire Informatievoorziening

Taken

De taken van de afdeling Documentaire Informatievoorziening (DIV) kunnen worden verdeeld in:

- 1 het ontsluiten van literatuur en onderzoeksinformatie, het beheer van de documentatie- en onderzoeksdatabase, en het snel leveren van producten (literatuuruitdraaien en overzichten van informatie over lopend en afgesloten justitieel onderzoek);
- 2 het (in samenwerking met de afdeling SIBa) beantwoorden van ad hoc informatievragen op justitieel terrein (zowel documentair als statistisch van karakter) door de WODC-informatiedesk;
- 3 het zorgdragen voor optimale publiciteit rond de WODC-producten (onderzoeksrapportages, tijdschriften enzovoort) en voor optimale interne en externe communicatie. De WODC-bureauredactie zorgt in dit kader voor het redigeren en opmaken van de definitieve teksten van de WODC-onderzoeksrapporten;
- 4 werkzaamheden die per definitie een 'coördinerend' karakter hebben (de publicatie van de WODC-tijdschriften *Justitiële verkenningen* en *European Journal on Criminal Policy and Research*);
- 5 projecten op het terrein van kennismanagement zoals de exploitatie van de internationaal georiënteerde Victimology website en het nationaal gerichte Informatiesysteem Interventiestrategieën;
- 6 het verspreiden van kennis van en over het WODC via de moderne media Justweb en Internet.

Er wordt voortdurend gestreefd naar verbetering van de effectiviteit (aansluiten op de vraag) en de efficiëntie (tijdwinst bij de ontsluiting). Hierbij geldt dat er – waar mogelijk – een nauwere relatie is gelegd met de WODC-onderzoeksprojecten. Bij het documenteren van tijdschriften wordt samengewerkt met de hoofdafdeling Bibliotheek en Documentatie (Bidoc). Daarnaast wordt er veel gedaan aan de verbetering van de serviceverlening; zo worden inmiddels zowel intern als extern de leesvervangende samenvattingen van de rapporten via Justweb en Internet aangeboden.

Werkzaamheden

In de volgende paragrafen wordt een overzicht gegeven van de activiteiten van DIV over 1998. Daarbij gelden voor de documentatie onverkort drie prioriteiten: de systematische ontwikkeling van bestand en collectie rond het criminaliteitsvraagstuk (in tegenstelling tot ad hoc informatieverzameling), exploratie van nieuwe media (in het bijzonder Internet en Intranet), optimalisering van de dienstverlening (verbetering van de interne benutting en kanalisering van de externe bevraging). Voor de tijdschriften *Justitiële verkenningen* en het *European Journal on Criminal Policy and Research* geldt dat zij een verkennende functie hebben op voor Justitie belangrijke terreinen of onderwerpen. Via de WODC-tijdschriften wordt kennis gegenereerd die – op enige afstand – relevant is voor het Justitiebeleid. Beide tijdschriften hebben een themaformule waarbij auteurs worden uitgenodigd hun informatie, onderzoeksresultaten en inzichten bij elkaar te brengen.

Documentatie

In de afgelopen jaren heeft de afdeling DIV een aantal uitgangspunten ontwikkeld, die onverkort geldig zijn.

Informatievoorziening heeft, naast onderzoek, een zelfstandige functie voor het departement, het veld en derden. Belangrijke trefwoorden van informatievoorziening zijn: snelheid, attendering en selectie van bestaande informatie.

De afdeling DIV onderhoudt een systematische database die bestaat uit sociaal-wetenschappelijke en openbare beleidsmatige (internationale) literatuur rond het criminaliteitsvraagstuk (ontsloten met behulp van de thesaurus). Daarin onderscheidt de afdeling zich van Bidoc (ook systematisch maar met nadruk op juridische literatuur en wetgeving) en van informatiespecialisten op beleidsafdelingen die over het algemeen ad hoc informatie verzamelen.

Er worden drie doelgroepen onderscheiden: primair (onderzoekers, beleid), secundair (politiek, veld en belangrijke relaties) en tertiair (universiteiten, media, onderzoeksbureaus en dergelijke).

DIV levert op het terrein van de documentatie een scala van informatieproducten zoals: de literatuuruitdraai, de on line publiekscatalogus (OPC), de gecontroleerde uitdraai (aangevuld met informatie uit andere bestanden), de Selective Dissemination of Information (SDI), informatie over aanwinsten (mailrubriek 'opmerkelijk', voorheen aanwinstenlijst), uitleningen, kopieën en literatuurverkenningen. Deze producten worden afhankelijk van de doelgroep geleverd.

Afstemming op en samenwerking met andere informatiebronnen is noodzakelijk, meer in het bijzonder vanwege de elektronische beschikbaarheid daarvan (Justnet, cd-rom, Justweb, Internet, on line verbindingen enzovoort).

Bij het documentatie-onderdeel van DIV berust met ingang van begin 1997 ook het beheer van de onderzoeksdatabase van Justitie-onderzoek. Deze database dient als hulpmiddel om meer zicht te hebben op onderzoek dat door of in opdracht van Justitie wordt uitgevoerd. De database levert informatie voor de door directie Financieel-Economische Zaken (DFEZ) gemaakte evaluatiebijlage bij de begroting en het jaarlijks overzicht van openbare evaluatie-onderzoeken ten behoeve van de Algemene Rekenkamer.

Er wordt samen met de hoofdafdeling Informatie en Infrastructuur (I&I) gewerkt aan het beschikbaar stellen van de database op Justweb, zodat iedere Justitiemedewerker op elk gewenst moment informatie uit de database kan halen (en aan kan leveren). In 1999 zal door de bibliotheken van Justitie (Bidoc en WODC) en Binnenlandse Zaken een nieuw gezamenlijk te gebruiken bibliotheek- en documentatiesysteem worden geïnstalleerd. Enkele DIV-medewerkers hebben aan de realisatie van dit systeem gedurende de tweede helft van 1998 actief bijgedragen.

Productiegegevens

Het totale geautomatiseerde WODC-literatuurbestand (met ingang van 1987) omvat 50.858 documenten (zie tabel 8). Het merendeel daarvan is Engels- of Nederlands-talig (totaal 44.375). Het aantal tijdschriftabonnementen bedroeg 138 in 1998.

De samenwerking met Bidoc verliep ook dit jaar voorspoedig. In totaal zijn 1.754 artikelen gezamenlijk ingevoerd, wat het totaal aantal ingevoerde samenwerkingsartikelen (vanaf 1992) op 7.854 brengt.

Zowel het aantal interne (Justitie en veld) als het aantal externe (studenten, media) aanvragen voor eenmalige literatuurlijsten zijn in de afgelopen jaren behoorlijk gestegen (zie tabel 9). Deze stijging die zich in 1996 stabiliseerde, nam in 1997 enigszins af, maar herstelde zich weer in 1998. Het aantal intern verspreide literatuurlijsten liet in 1998 ten opzicht van 1997 een lichte daling zien. Het aantal aanvragen uit het buitenland steeg van 122 in 1997 naar 145 in 1998. Een belangrijk deel van deze aanvragen was afkomstig uit België.

Het aantal SDI's nam ten opzichte van 1997 (223) iets toe tot 231 in 1998. Hiervan waren er 121 bestemd voor gebruikers binnen justitie, 98 voor veldorganisaties en 46 voor WODC-medewerkers.

Het aantal ingevoerde beschrijvingen in de onderzoeksdatabase bedroeg in 1997 516. In 1998 is het totaal aantal ingevoerde onderzoeken gestegen tot 725. In 1998 werd informatie ingevoerd over 149 voorgenomen onderzoeken, 29 afgeronde onderzoeken en 72 lopende onderzoeken. Van 40 onderzoeken werden de gegevens uit de database verwijderd. Behalve de twee grote jaarlijkse overzichten voor de begrotingsbijdrage en de Algemene Rekenkamer zijn er overzichten gemaakt ten behoeve van Justitie-medewerkers. Aan alle beschrijvingen zijn inmiddels trefwoorden toegekend.

Tabel 8: Aantallen ingevoerde documenten van 1992 tot en met 1998

ingevoerde documenten	1994	1995	1996	1997	1998
artikelen	3.222	2.653	1.847	2.684	2.773
boeken/rapport	1.326	844	982	1.067	1.183
inverwijzingen	1.088	490	382	491	221
overig	323	263	219	231	484
totaal	5.959	4.250	3.430	4.473	4.661

Tabel 9: Aantallen aanvragen van literatuurlijsten naar gebruikersgroep

aanvraag	1994	1995	1996	1997	1998
intern	141	125	131	123	119
veld	160	160	181	263	213
extern	695	695	642	379	393
Nederland	592	592	521	257	248
buitenland	103	103	121	122	145
totaal	996	980	954	765	725

Tabel 10: Aantallen leners en uitleningen per gebruikersgroep

uitleencijfers	leners		uitleningen	
	1997	1998	1997	1998
intern	148	256	712	726
veld	162	295	298	311
extern	428	600	740	564
totaal	738	1.151	1.750	1.601

Gegevens administratie

In 1997 bedroeg het aantal externe bezoekers 410, in 1998 waren dat er 319. Het aantal gemaakte kopieën in 1998 bedroeg 11.868, waarvan er 8.368 voor interne en externe bezoekers bestemd waren en 3.500 voor intern (WODC) gebruik. Bij de administratie zijn ook alle extra aanvragen voor WODC-rapportages (Onderzoek en beleid, K-reeks en WODC-onderzoeksnotities) behandeld. In 1998 zijn buiten de verzendingen via de standaardadreslijsten nog 1.222 rapporten op speciaal verzoek verstuurd. In 1997 is begonnen met het elektronisch bijhouden van de uitleencijfers (zie tabel 10). In 1998 stonden in totaal 1.151 personen als lener geregistreerd. Het aantal uitleningen nam in 1998 licht af. Dit was vooral het gevolg van het feit dat sinds 1998 werd gestopt met het uitlenen aan het buitenlandse aanvragers.

Informatiedesk

Om tot een betere interne en externe dienstverlening te komen, werd eind 1997 een 'informatiedesk' ingericht. In 1998 is de dienstverlening van de informatiedesk verder uitgebreid met statistische informatievoorziening die door de afdeling SIBa wordt verzorgd. In principe kunnen alle relaties van het WODC bij de informatiedesk terecht met ad hoc vragen op justitieel terrein (zowel statistisch als documentair van karakter of een combinatie daarvan). Snelheid, actualiteit en kwaliteit staan centraal bij de beantwoording van de vragen. De informatiedesk is gedurende werktijden geopend en wordt permanent bemenst door twee medewerkers. Ook in 1998 werden door de afdeling DIV circa 2.500 informatievragen via de informatiedesk beantwoord. Tevens werd het mogelijk vragen via de e-mail aan de informatiedesk te stellen. Gemiddeld waren dat vijf e-mailvragen per dag.

Interne serviceverlening

Voor het bereiken van een optimale interne dienstverlening worden binnen de primaire doelgroep drie subgroepen onderscheiden: WODC'ers, sleutelfiguren en geïnteresseerden. Met sleutelfiguren worden ambtenaren in een leidinggevende of adviserende functie bedoeld, die zich bezighouden met onderwerpen die binnen het collectieprofiel van de documentatie vallen. Geïnteresseerden zijn ambtenaren die geïnteresseerd zijn in onderwerpen die door de documentatie verzameld worden, maar geen sleutelpositie innemen.

WODC'ers worden actiever van informatie voorzien, dat wil zeggen dat hun ook ongevraagd informatie wordt aangeboden over de aandachtsgebieden die voor hen van belang zijn. Deze dienstverlening past binnen de projectmatige opzet van het onderzoek. De dienstverlening aan sleutelpersonen werd ook in 1998 intensief voortgezet door de sleutelpersonen actief te blijven attenderen op informatie die voor hen interessant kan zijn. Overige belangstellenden worden passief van informatie voorzien, dat wil zeggen dat zij alleen informatie op aanvraag kunnen ontvangen.

Externe dienstverlening

Voor enkele vormen van dienstverlening werd ook in 1998 aan particulieren een bescheiden financiële bijdrage gevraagd. Dit heeft wellicht het aantal literatuur-aanvragen van studenten in 1998 verder doen afnemen.

De literatuurverkenningen en geannoteerde bibliografieën.

Evenals in vorige jaren zijn ook in 1998 een aantal literatuurverkenningen afgerond.

Literatuurverkenningen en geannoteerde bibliografieën voldoen aan drie criteria:

- een nauwkeurig omschreven beperkte vraagstelling vanuit het beleid;
- een korte doorlooptijd; de opdrachtgever moet erop kunnen rekenen binnen zes tot tien weken het product in 'notitievorm' op het bureau te hebben;

- een overzichtelijke samenvatting van de literatuur binnen een beperkt aantal pagina's.

De literatuurverkenning is qua vorm en inhoud een documentatieproduct, dat evenwel ook door onderzoekers kan worden gemaakt (bijvoorbeeld ter voorbereiding van een onderzoeksproject of anderszins).

In 1998 zijn door DIV twee geannoteerde bibliografieën vervaardigd: een algemene bibliografie van alle WODC-publicaties en een bibliografie over *Risk assessment and treatability*.

Bronnengids

Ook in 1998 is verder gewerkt aan de bibliografische bronnengids op het terrein van het criminaliteitsvraagstuk. Het betreft hier een naslagwerk met een overzicht van vak-encyclopedieën, de belangrijkste handboeken, adresgidsen, bibliotheek- en documentatiediensten, bibliografieën, abstract-tijdschriften, databestanden (gedrukt, on line of op cd-rom), bronnen voor lopend onderzoek, *bulletin board* en Internetlijsten. Sinds 1997 is de Bronnengids via Justweb en Internet te raadplegen.

Justitiële verkenningen

Oplage en verkoop

De oplage van *Justitiële verkenningen* (JV) bedraagt gemiddeld 3.500 exemplaren. Van dit aantal gaan er 100 naar het WODC. Er waren in 1998 ongeveer 470 betalende abonnees. Er werden door Libresso circa 2.300 exemplaren gratis verzonden. In geval van congressen, studiedagen en voorlichtingspakketten worden extra grote aantallen verkocht. De abonnementsprijs bedraagt f 110 per jaar, studenten krijgen 20% korting. De prijs van een los nummer bedraagt f 17 exclusief verzendkosten. JV wordt in dertien academische boekhandels in Nederland aangeboden.

Auteurs

In 1998 zijn 57 artikelen voor JV geschreven. Dat wil zeggen 7,1 per themanummer. Daarvan waren er 3 afkomstig van het WODC, 6 van Justitie, 29 van universiteiten, 15 uit het justitiële veld, 3 van overige beleidsinstanties en 1 buitenlandse bijdrage. Het aandeel van de universitaire medewerkers onder de auteurs is verder gestegen tot 53%. De rubriek Journaal (reacties) bevatte 1 bijdrage.

Thema's 1998

In 1998 verschenen 8 themanummers:

- Zonder huis of haven;
- Sociale grondrechten na de verzorgingsstaat (in samenwerking met De Balie);
- Over accountants;
- Het verhoor;

- De computer als weegschaal van de rechter;
- Vroegcriminele carrières;
- Politie en wetenschap;
- Asielbeleid onder druk.

Nummer 7 geeft zoals altijd een overzicht van het Nederlandse strafrechtelijke en criminologische onderzoek.

De pers (radio, tv of dagbladpers) besteedde aandacht aan vijf nummers: Zonder huis of haven, Sociale grondrechten na de verzorgingsstaat, Het verhoor, De computer als weegschaal van de rechter en Asielbeleid onder druk.

In 1998 is een nummer in samenwerking met politiek en cultureel centrum De Balie uitgegeven. In januari organiseerde JV een studiemiddag aan politie en justitie in België. In december vond een JV-studiemiddag over 'Politie en wetenschap' plaats in Apeldoorn, in samenwerking met de Nederlandse Politie Academie.

European Journal on Criminal Policy and Research

Oplage en verkoop

Onder de abonnees van Kluwer zijn 21 verschillende landen vertegenwoordigd. Grote afnemers zijn Groot-Brittannië en Duitsland. Van de WODC exemplaren zijn er 78 verzonden: 35 (waaronder 9 naar de Raad van advies WODC) binnen het ministerie, 27 naar het veld, 4 extern en 11 naar het buitenland. De overige exemplaren werden verspreid onder WODC-onderzoekers, overige geïnteresseerden en auteurs. De Nederlandstalige samenvattingen worden via de interne mail verspreid en ook in gedrukte versie aan de abonnees meegestuurd.

Auteurs

In totaal zijn in 1998 24 thema-artikelen en 8 *current issues* artikelen gepubliceerd. In 1997 waren dat er respectievelijk 27 en 8. Het aantal abstracts bedroeg 83 (64 in 1997). De herkomst van de auteurs van thema-artikelen is als volgt: 11 uit Nederland (9 in 1997); 7 uit Groot-Brittannië (3 in 1997); 1 uit Duitsland (1 in 1997); 3 uit de Verenigde Staten (4 in 1997); 2 uit België (1 in 1997); en 14 uit overige landen (9 in 1997).

Thema's

In 1998 verschenen volgende themanummers.

- Domestic Victimization;
- Re-integration of Ex-offenders;
- Diversity in European Drug Policy;
- New Sanctioning Options.

Publiciteit en communicatie

Met ingang van 1997 worden de public-relationsactiviteiten ten behoeve van het WODC vanuit de afdeling DIV uitgevoerd. Deze activiteiten hebben betrekking op:

- het organiseren van lunchpauzebijeenkomsten (voordrachten met een informatief en/of educatief karakter);
- het ontvangen van bezoekers;
- het leveren van ondersteuning bij het organiseren van congressen en symposia;
- het verzorgen van de publiciteit rond het verschijnen van WODC-rapporten;
- het samenstellen van informatiebrochures.

In 1998 georganiseerde congressen/studiebijeenkomsten

- 20 januari: Studiemiddag naar aanleiding van het JV-themanummer over België: bijdrage van prof. dr. C. Fijnaut over de bende van Nijvel;
- 19 februari: Studiemiddag 'Behandelinrichtingen' naar aanleiding van het rapport van L. Boendermaker, 'Eind goed al goed?'
- 9 april: Studiemiddag 'tbs' naar aanleiding van het rapport van Ed. Leuw, 'Instroom en capaciteit in de tbs-sector';
- 12 mei: Handhaven op niveau. Symposium naar aanleiding van het rapport van de Commissie-Michiels;
- 11 juni: Studiemiddag 'Ophelderingspercentages', DSH;
- 16 december: Studiemiddag 'Politie en wetenschap' naar aanleiding van het JV-themanummer Politie en wetenschap, in samenwerking met de Nederlandse Politie Academie.

Bureauredactie

De bureauredactie van het WODC draagt zorg voor de taalkundige eindredactie van alle in de serie Onderzoek en beleid gepubliceerde WODC-rapporten en adviseert en ondersteunt medewerkers van het WODC bij het vormgeven van (elektronische) publicaties en het inrichten van de WODC websites. In 1998 werd in het kader van het publiciteitsbeleid besloten het aantal WODC-reeksen terug te brengen tot twee: de serie Onderzoek en beleid (uitgebreide) wetenschappelijke studies en de serie WODC-onderzoeksnotities (studies van beperkte omvang, die kortlopend, kleinschalig, inventariserend of beschrijvend van karakter zijn, zoals literatuurverkenningen, vooronderzoek, adviezen waarin gebruik wordt gemaakt van eerder onderzoek, inventarisaties). De K-reeks kwam hierdoor te vervallen. Naast het redigeren van de WODC-rapporten houdt de bureauredactie zich tevens bezig met de samenstelling van het WODC Wie-is-wieboek en het adviseren van medewerkers bij het samenstellen en opmaken van onderzoeksnotities en andere wetenschappelijke publicaties.

Bijlage 1

Overzicht van afgeronde onderzoeksprojecten afdeling Onderzoek

Rapporten in de reeks Onderzoek en beleid

167 *Eind goed, al goed? De leefsituatie van jongeren een jaar na vertrek uit een justitiële behandelinrichting*

L. Boendermaker

Nederland kent ongeveer twintig justitiële jeugdinrichtingen waar door de rechter opgelegde straffen en maatregelen ten uitvoer gelegd worden. Er zijn twee soorten van justitiële jeugdinrichtingen: opvang- en behandelinrichtingen. In 'eind goed, al goed?' wordt de leefsituatie in kaart gebracht van jongeren die de *behandelinrichtingen* verlaten hebben. Het gaat om jongens en meisjes in de leeftijd van 12 tot 18 jaar, die een civiele- of strafrechtelijke *maatregel* opgelegd gekregen hebben. Bij opname hebben zij ernstige en chronische gedragsproblemen die vaak gepaard gaan met psychische problemen. Ten behoeve van het onderzoek zijn 161 jongeren gemiddeld 15 maanden na vertrek geïnterviewd. Zij zijn ondervraagd over hun woonsituatie, dagbesteding, inkomen, sociaal netwerk, de begeleiding na vertrek, ingrijpende gebeurtenissen in het jaar na vertrek, het gebruik van alcohol en drugs, gokken, het plegen van delicten, gezondheidsproblemen en psychische- en gedragsproblemen.

Na vertrek blijken er twee groepen te onderscheiden te zijn. Er zijn jongeren die wegens recidive weer terechtgekomen zijn in een justitiële jeugdinrichting, een tehuis of een huis van bewaring (35%). De grootste groep woont echter weer thuis, zelfstandig of bij familie of vrienden (65%). Hoewel het met de laatste groep veel beter gaat dan met de eerste, is ook hun situatie niet geheel zonder problemen. Ongeveer een kwart is werkloos en een deel heeft financiële problemen. Bovendien blijken deze jongeren vaker dan de gemiddelde jongere in ons land ingrijpende gebeurtenissen mee te maken (zoals slachtofferchap van misdrijven, ziekte en/of overlijden van personen in hun directe omgeving). Ruim drie kwart zegt bovendien één of meer delicten te hebben gepleegd (variërend van zwartrijden tot geweldpleging), ongeveer een derde is (weer) met de politie in aanraking gekomen en bij ruim een kwart is sprake van risicovol (=dagelijks) alcohol- en/of drugsgebruik.

Hoewel de problemen minder zijn dan bij opname, zijn zij dus nog niet verdwenen. Omdat bekend is dat ernstige gedragsproblemen bijzonder moeilijk te verhelpen zijn, is deze uitkomst niet onverwacht. Het blijkt echter dat veel jongeren na vertrek op zichzelf zijn aangewezen en geen of weinig mensen in hun omgeving hebben om op terug te kunnen vallen. In het rapport wordt dan ook, vanwege de kwetsbare positie en het probleem-

gedrag van deze jongeren, onder andere een pleidooi gehouden voor het opzetten van goede nazorg.

168 Instroom en capaciteit in de tbs-sector; geregistreeerde gegevens en inzichten van deskundigen

Ed. Leuw

Ondanks de sterke uitbreiding van de capaciteit van de tbs-inrichtingen is in de loop van dit decennium een grote schaarste ontstaan voor de tenuitvoerlegging van de tbs-maatregel. Het duidelijkst komt dit tot uiting in de grote toename van het aantal tbs-passanten, een verzesvoudiging sinds 1990. Analyse van de in- en uitstroomgegevens leert dat er zowel sprake is van een sterke toename van het aantal opleggingen als van een afname van het aantal beëindigingen. Dit laatste wordt verklaard door een gemiddeld langer wordende behandelduur. Een en ander resulteert in een nog steeds doorgaande jaarlijkse groei van de tbs-populatie.

Gerekend over een langere termijn blijkt er, afgezet tegen de groei van het totale gevangeniswezen, overigens geen sprake te zijn van een disproportionele groei van de tbs-populatie.

Er bestaat enige zorg dat genoemde ontwikkeling tendeert naar een overmatig en oneigenlijk gebruik van de tbs-maatregel voor de oplossing van maatschappelijke problemen die eerder door de Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) dan door Justitie zouden moeten worden opgelost. In het bijzonder bestaat zorg dat de tbs te veel wordt gebruikt als alternatieve toegang tot de intramurale psychiatrie voor lastige en moeilijk handelbare patiënten.

De groei van de instroom in de tbs kan in theorie worden verklaard door een groter aanbod van 'gestoorde' geweldsdelinquenten of door een toename van de selectiecapaciteit in de voorfasen van tbs-oplegging en/of een verruiming van de selectiecriteria voor de oplegging van de tbs.

Uit analyse van beschikbaar registratiemateriaal en gesprekken met deskundigen op het terrein van de tbs-oplegging en uitvoering komt naar voren dat vooral autonome maatschappelijke ontwikkelingen, vooral de sterke toename van zowel geweld als gestoordheid, de belangrijkste verklaring vormen voor de grotere vraag naar tbs-capaciteit. Mede door veranderingen in de psychiatische zorg (afbouw van verblijfsvoorzieningen en een groter belang van de bereidheid om te worden behandeld) kan de GGZ slechts een beperkte rol spelen voor het type patiënten/delinquenten dat in de tbs wordt opgenomen. Geconcludeerd wordt dat er op middellange termijn geen vermindering van de instroom valt te verwachten. Dit wordt mede verklaard door de onderzoekbevinding dat rechters doorgaans een groot belang hechten aan de mogelijkheid om tbs op te leggen en weinig geneigd zijn om rekening te houden met het capaciteitstekort. Bij ongewijzigde tbs-wetgeving zal de oplossing van het schaarsteprobleem wellicht voornamelijk kunnen worden gevonden in een eerdere doorstroom van de tbs-populatie naar andere (forensisch) psychiatische voorzieningen.

169 *Meisjescriminaliteit in Nederland**N.M. Mertens, M. Grapendaal, B.J.W. Docter-Schamhardt*

Het onderwerp 'meisjescriminaliteit' is tot op heden zowel wetenschappelijk als beleidsmatig onderbelicht geweest. Meisjes zouden met een criminele inhaalslag bezig zijn ten opzicht van hun mannelijke leeftijdsgenoten. Daarnaast verschenen in de loop van 1996 en 1997 berichten in de media omtrent het optreden van criminele meisjesgroepen. Vooral geweldsdelicten zouden bij meisje toenemen. Voldoende aanleiding om een inventariserend onderzoek te verrichten naar de stand van zaken omtrent criminaliteit die gepleegd wordt door strafrechtelijk minderjarige meisjes. In het rapport wordt verslag gedaan van een uitgebreid literatuuronderzoek. De meisjescriminaliteit in de periode van 1980-1997 wordt cijfermatig beschreven. Een hoofdstuk van het rapport is gewijd aan de resultaten van interviews met sleutelfiguren. Er zijn casusbeschrijvingen in het rapport opgenomen die zijn opgesteld naar aanleiding van interviews met negen criminele meisjes en een analyse van hun (straf)dossiers. Ten slotte zijn de casussen geanalyseerd met het oog op het ontwikkelen van een - tentatieve - typologie.

170 *Het vermogen te ontnemen; evaluatie van de ontnemingswetgeving - eindrapport**J.M. Nelen, V. Sabee*

Eindrapport van een onderzoek met een looptijd van vijf jaar. De probleemstelling van het onderzoek luidt: Hoe werkt de ontnemingswetgeving in de praktijk en voldoet deze wetgeving aan de doelstellingen en verwachtingen?

De belangrijkste resultaten en conclusies zijn de volgende. De centrale gedachte achter het afkomen van criminele winsten kan op een breed draagvlak rekenen. De resultaten die op ontnemingsgebied worden geboekt, sporen evenwel niet met de politieke verwachtingen die hieromtrent leefden ten tijde van de totstandkoming van de ontnemingswetgeving. De verwachtingen waren te hoog gespannen; daarenboven laat de uitvoering van de wetgeving nog te wensen over. Voordeelsontneming heeft nog onvoldoende wortel geschoten in de praktijk. Het instrumentarium wordt niet in volle omvang gebruikt. Ter verklaring is in de eerste plaats gewezen op de werklust van de bij de uitvoering betrokken partijen: ontnemingsactiviteiten brengen voor de meeste betrokkenen echter extra werk met zich en daarop zit men binnen alle schakels van de strafrechtelijke keten niet bepaald te wachten. Daar komt bij dat noch binnen de parketten, noch binnen de opsporingsdiensten door de leidinggevendenden voldoende impulsen aan de medewerkers worden gegeven om hen tot grotere inspanningen op ontnemingsgebied aan te zetten. Ten slotte blijkt de voordeelsontneming benodigde financiële en civielrechtelijke kennis in geen van de bij de uitvoering van de ontnemingswetgeving betrokken instanties in voldoende mate aanwezig te zijn.

De meeste actoren die met de ontnemingswetgeving te maken krijgen zijn op het strafrecht georiënteerd en hebben moeite om buiten de vertrouwde denkkaders te treden. Dit gegeven werpt een extra drempel op om met de ontnemingswetgeving aan de slag te

gaan en heeft bovendien tot gevolg dat de civielrechtelijke aspecten van de ontnemingswetgeving tot dusverre nog niet geheel tot hun recht zijn gekomen.

Geconcludeerd wordt dat er voornamelijk geen aanleiding bestaat om fundamentele veranderingen in het instrumentarium aan te brengen. De enige ingrijpende wijziging in het wettelijke stelsel die overweging behoeft, heeft betrekking op de problematiek van het doorbreken van schijnconstructies die criminelen (vaak met behulp van rechtspersonen) opzetten om de eigendom van vermogensbestanddelen te versluieren. Het accent zal moeten worden gelegd op het optimaal benutten van de bestaande wettelijke mogelijkheden.

171 *Een kwestie van tijd; onderzoek naar de doorlooptijd in handelszaken*
R.J.J. Eshuis

Reeds jaren wordt geklaagd over de trage afdoening van civiele geschillen, in het bijzonder de handelszaken door arrondissementsrechtbanken. Onderzocht is hoe lang de afdoening van deze zaken bij de verschillende rechtbanken feitelijk duurt en wat de resultaten zijn van pogingen de afdoening te versnellen. Uit het onderzoek blijkt dat grote verschillen bestaan in de snelheid waarmee rechtbanken de zaken afdoen en dat het versnellen van de traagste rechtbanken een andere aanpak vraagt dan het (verder) versnellen van rechtbanken waar zaken reeds relatief vlot worden afgedaan. De traagste rechtbanken kampen met het probleem van 'stuwmeren' van zaken (en onvoldoende personeel om die zaken weg te werken). Zaken liggen maanden te wachten alvorens ze door een rechter in behandeling kunnen worden genomen. Een tijdelijke verruiming van de capaciteit van deze rechtbanken zou tot grote verbetering van (de landelijke) doorlooptijden leiden en daarmee veel van de onvrede weg kunnen nemen. Bij de snellere rechtbanken zijn de stuwmeren minder groot (de werkvoorraad is ongeveer gelijk aan de jaarlijkse instroom) en kunnen zaken wel vlot worden behandeld. Om de afdoening van zaken verder te versnellen, dienen ook de partijen in het proces (rechtzoekenden en rechtsbijstandverleners) hun gedrag aan te passen. Dit wordt met succes bewerkstelligd onder het 'versneld regime', een procedure waarmee acht rechtbanken sinds 1996 experimenteren. Veel elementen uit die procedure hebben inmiddels een plaats gekregen in een voorstel tot herziening van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

172 *De positie van vrouwen in de asielprocedure*
J.W. van Wetten, N. Dijkhoff, F. Heide

In het onderzoek 'De positie van vrouwen in de asielprocedure' is voor drie cohorten asielzoekers (1983-1989, 1990-1992, 1993 tot medio 1998) onderzocht of de kans op toelating tot Nederland verschilde voor vrouwelijke en mannelijke alleenkomende asielzoekers. Dit is gedaan door middel van analyses op steekproeven uit geautomatiseerde registraties, door analyse van dossiers en door een onderzoek waarbij voor fictieve casus de sekse van de asielzoeker werd gevarieerd. Op een enkele uitzondering na was er geen verschil tussen mannelijke en vrouwelijke asielzoekers aan te tonen. Uit de analyses bleek

dat alleenkomende vrouwelijke asielzoekers doorgaans iets ouder zijn dan mannelijke, iets vaker kinderen met zich mee nemen op hun vlucht, en afkomstig zijn uit een relatief gering aantal landen. Maar ook als rekening gehouden wordt met deze verschillen in achtergrond, blijken mannen en vrouwen niet te verschillen in hun kans op status. Uit bronnenmateriaal en interviews bleek daarnaast dat contact- en beslisambtenaren van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) gelijke behandeling belangrijk vinden. Tegelijkertijd melden de IND-ambtenaren dat mannen en vrouwen seksespecifieke problemen kunnen hebben, die gerichte aandacht vereisen.

173 *Georganiseerde criminaliteit in Nederland; rapportage op basis van de WODC-monitor*

*E.R. Kleemans, E.A.I.M. van den Berg, H.G. van de Bunt
m.m.v. M. Brouwers, R.F. Kouwenberg, G. Paulides*

In 1996 concludeerde de Parlementaire Enquêtecommissie Opsporingsmethoden dat aan het beleid ter bestrijding van georganiseerde criminaliteit in de afgelopen jaren een beter onderbouwd inzicht ten grondslag had moeten liggen. Naar aanleiding van deze conclusie heeft de minister van Justitie de Tweede Kamer toegezegd om – in navolging van de onderzoeksgroep Fijnaut – tweejaarlijks te rapporteren over de aard van de georganiseerde criminaliteit in Nederland en de daarin te onderkennen ontwikkelingen. Naar aanleiding hiervan heeft het WODC de 'Monitor georganiseerde criminaliteit' opgezet, op basis waarvan regelmatig publicaties over georganiseerde criminaliteit zullen verschijnen. Dit rapport vormt het eerste resultaat van het monitoronderzoek.

Op basis van de uitgebreide bestudering van een groot aantal opsporingsonderzoeken, vertrouwelijke rapportages en interviews met experts en sleutelpersonen wordt onder meer geconcludeerd dat de onderzochte criminele samenwerkingsverbanden weinig overeenkomsten vertonen met het standaardbeeld van duurzame, piramidale organisaties. Ook zijn de samenwerkingsverbanden minder etnisch homogeen en ontplooiën zij een breder scala van criminele activiteiten dan tot nu toe werd aangenomen. Daarnaast blijkt dat de sociale omgeving op verschillende manieren mogelijkheden biedt aan criminele samenwerkingsverbanden. Deze raakvlakken vormen de achilleshiel van criminele samenwerkingsverbanden en bieden daarom goede aanknopingspunten voor de preventie en bestrijding van georganiseerde criminaliteit. Ten slotte wordt geconcludeerd dat het gebruik van contrastrategieën een feit is, maar dat het van meer belang is dat criminele samenwerkingsverbanden met succes de confrontatie met de overheid uit de weg weten te gaan.

174 *Jong en gewelddadig; ontwikkeling en achtergronden van de geweldscriminaliteit onder jeugdigen*

M.W. Bol, G.J. Terlouw, L.W. Blee, C. Verwers

Er blijkt in de periode 1985 tot en met 1996 een toename geweest te zijn van de geweldscriminaliteit van jeugdigen. Erg groot is die toename echter niet. Wat zijn de achtergron-

den van agressie en geweld onder jeugdigen? Gekeken is naar individuele factoren, gezinsfactoren, schoolfactoren en maatschappelijke factoren. Hoe eerder in het leven het fout gaat, des te slechter de prognose; hoe groter het aantal risicofactoren waaraan het kind komt bloot te staan, des te groter de kans dat het (blijvend) ontspoot. Meer nog dan voor andere delictvormen lijkt dit op te gaan voor geweld. De waarde van dit onderzoek is vooral gelegen in het feit dat de problematiek wordt bekeken vanuit een *levensloopperspectief*, waardoor het inzichtelijker wordt vanaf welk moment en voor hoe lang het met individuele kinderen en jeugdigen mis kan gaan.

De invloed die politie en justitie via repressie heeft op geweldplegers, zal vaak slechts marginaal kunnen zijn omdat er in veel gevallen al een te lange voorgeschiedenis van blootstelling aan risicofactoren is geweest. Veel 'risico' lijkt te zijn gelegen in de afwezigheid van vertrouwen wekkende en gerespecteerde gezagsfiguren. Niet alleen in het gezin en op school, maar ook in het publieke domein is er op diverse plaatsen een gezagsvacuüm ontstaan. Men zou jongeren die dreigen te ontsporen steeds op tijd de nodige gezagsfiguren moeten bieden. Van overheidswege zijn al diverse integrale 'plannen van aanpak' gelanceerd. Aanbevolen wordt om op deze weg verder te gaan, en daarbij de inspanningen vooral te richten op het wegnemen van *vroeg* in het leven optredende risicofactoren.

175 *De rechtsbijstandsubsidie herzien; een evaluatie van de toegangsregulering in de Wet op de rechtsbijstand*

A. Klijn, J. van der Schaaf, G. Paulides

De per 1 januari 1994 van kracht geworden Wet op de rechtsbijstand heeft wijziging gebracht in de toegangsvoorwaarden tot rechtsbijstandsubsidie. Welke gevolgen heeft die wijziging gebracht in het gebruik van rechtsbijstand? In hoeverre zijn die gevolgen door de wetgever beoogd? Aan de hand van de doelstellingen van het wijzigen van de voorwaarden zijn verschillende soorten gevolgen onderzocht. In hoeverre zijn er onvoorziene aanbodeffecten in de rechtsbijstandverlening te traceren?

Is er sprake van een meer kritische afweging bij het invoeren van advocatenhulp door rechtzoekenden? In hoeverre heeft dat geleid tot het ten onrechte verstoken blijven van rechtsbijstand? Is het gelijkheidsbeginsel ten aanzien van rechtzoekenden door de wet meer tot realiteit gebracht? Dit rapport geeft, meer dan tot nu toe het geval was, inzicht in de (al dan niet bedoelde) gevolgen; uitputtend is het echter uitdrukkelijk niet. Daarnaast is aandacht besteed aan de uitwerking van het theoretische kader dat ten grondslag heeft gelegen aan het zoeken naar de gevolgen

Rapporten in de reeks Onderzoeksnotities

1998/1 Stalking; slachtoffers, daders en maatregelen tegen deze vorm van belagen (literatuuronderzoek)

N.J. Baas

Stalking, het voortdurend lastigvallen van een ander, is een complex fenomeen, omdat het daarbij niet om één strafbaar feit gaat. Bij stalking gaat het altijd om een reeks van, vaak repetitieve, vaak escalerende handelingen die dikwijls op zich niet strafbaar zijn, maar die bij elkaar opgeteld de persoonlijke levenssfeer van het slachtoffer wezenlijk aantasten. Op dit moment kan een stalker niet strafrechtelijk worden vervolgd, tenzij hij zich schuldig heeft gemaakt aan een strafbaar feit. Is dat niet het geval, dan kunnen er alleen civielrechtelijke maatregelen tegen hem worden genomen. In veel gevallen blijken deze maatregelen echter niet effectief te zijn.

In deze literatuurverkenning over stalking wordt aandacht besteed aan de omvang van het probleem, kenmerken van slachtoffers en stalkers, de door de slachtoffers geleden schade en mogelijke maatregelen tegen stalking. Er is vooral Amerikaanse literatuur aangetroffen. Er bestaan tussen stalkers grote verschillen in motieven, hun relatie tot het slachtoffer en het gedrag dat zij bij het stalken tonen. Nieuwe voorzieningen, zoals een anti-stalkingswet en elektronische voorzieningen, dragen wellicht bij aan een effectievere bestrijding van stalking.

1998/2 Organisatie van de recherchefunctie; een inventarisatie in de 25 regiokorpsen
M. Kruissink, C. Verwers, N. Dijkhoff

Dit onderzoek behelst de organisatie van de recherchefunctie in de 25 regiokorpsen. Daarbij is in het bijzonder aandacht besteed aan de beschikbaarheid van (specialistische deskundigheid) in de korpsen. Materiaal voor dit onderzoek is verzameld door een inventarisatie in de regiokorpsen en bij de recherschool uit te voeren.

De belangrijkste reden om dit onderzoek uit te voeren, was het feit dat er al geruime tijd signalen zijn dat (specialistische) recherche-deskundigheid langzamerhand uit de korpsen zou zijn verdwenen. Dat zou vooral gelden voor criminaliteitsvormen tussen veel voorkomende en zware georganiseerde criminaliteit. Dit middengebied, zoals het in de politiewereld bekend staat, omvat onder meer: jeugd- en zedendelicten, inbraak in woningen en bedrijfspanden, milieu, vuurwapens, fraude, gewelds- en levensdelicten. De resultaten bieden een overzicht van de organisatie van recherchewerk bij de korpsen. De belangrijkste bevinding is dat – anders dan vaak gedacht wordt – de korpsen wel degelijk op diverse organisatorische niveaus voorzieningen getroffen hebben om te kunnen beschikken over (specialistische) recherchedeskundigheid. Zo zijn er bijvoorbeeld zogeheten taakaccenthouders die (een deel van) hun tijd besteden aan de uitvoering en/of coördinatie van recherchewerk op een bepaald terrein. Ook zijn er – aparte teams van – speciaal opgeleide functionarissen die voor een bepaald rechercheterrain beschikbaar zijn.

1998/3 Twee halen, ...; over de prijs van meervoudig beroep op gesubsidieerde rechtsbijstand

W.M.E.H. Beijers, A. Klijn, J. van der Schaaf, G. Paulides

Om de door rechtzoekenden ervaren prijsdrempel op de weg naar het recht enigermate te slechten heeft de – voormalige – staatssecretaris van Justitie onlangs voorgesteld de huidige anticumulatieregeling in de Wet op de rechtsbijstand (Wrb, Stb. 1993, nr. 775) te verruimen. Binnen de huidige regeling behoeven rechtzoekenden die binnen een periode van drie maanden meermalen een beroep op rechtsbijstand moeten doen slechts eenmaal de verschuldigde eigen bijdrage te betalen. Deze 'prijskorting' wordt alleen gegeven indien er sprake is van eenzelfde rechtsbelang en het bijstand in een juridische procedure (en niet slechts adviesbijstand) betreft. In dat kader werd het WODC verzocht inzicht te verschaffen in de omvang en de aard van het meervoudig beroep op de gesubsidieerde rechtsbijstand en de financiële gevolgen van mogelijke verruimingsopties te berekenen. Ter beantwoording van die vraag is een analyse gemaakt van het patroon van het al dan niet meervoudige beroep op gesubsidieerde rechtsbijstand van alle nieuwe aanvragers uit het jaar 1996 gedurende één jaar na het moment van dat beroep.

1998/4 Strafrechtelijke opvang verslaafden (SOV); een literatuurverkenning naar voor de SOV relevante ervaringen met onvrijwillig geplaatste justitiabele verslaafden in binnen- en buitenland

N.J. Baas

Aanleiding tot deze literatuurverkenning vormt het wetsvoorstel Strafrechtelijke Opvang Verslaafden (SOV), bedoeld voor de aanpak van de harde kern langdurig verslaafden die veel met hun verslaving verband houdende criminaliteit en overlast veroorzaken. Dergelijke verslaafden verkiezen meestal detentie boven een behandeling, mede door de relatief korte duur van de detentie. De SOV moet het mogelijk maken verslaafde daders voor maximaal twee jaar in een behandelvoorziening te plaatsen.

Uit buitenlandse ervaringen met gedwongen opname van drugsverslaafden blijkt dat sommige verslaafde daders baat hebben bij een 'duwtje in de rug' om in behandeling te gaan en te blijven. Een gedwongen opname in een behandelvoorziening blijkt bij oudere langdurig verslaafden dikwijls een positief effect te hebben op hun drugsgebruik, criminaliteit en ander sociaal gedrag. Bovendien zijn er weinig aanwijzingen dat een gedwongen plaatsing van negatieve invloed is op het behandelingsresultaat.

1998/5 Ontwikkeling van de jeugdcriminaliteit: periode 1980-1996; een tussentijds verslag

P.H. van der Laan, A.A.M. Essers, G.L.A.M. Huijbregts, E.C. Spaans

De ontwikkeling van de jeugdcriminaliteit wordt beschreven aan de hand van twee bronnen: politiecijfers over minderjarige verdachten en mondelinge enquêtes onder jongeren. Beide bronnen geven een *toename* van de jeugddelinquentie te zien. In de politiecijfers is deze toename het meest uitgesproken.

Uit de politiecijfers wordt een toename duidelijk vanaf 1990. Na een jarenlange daling neemt het aantal verdachten tussen 1990 en 1995 toe van ruim 38.000 per jaar tot ruim 41.000, een toename met 8%. In 1996 zijn zelfs bijna 51.000 minderjarigen aangehouden, een kwart meer dan in het jaar ervoor. Kijkt men naar de aard van de misdrijven, dan valt op dat het aandeel vermogensmisdrijven afneemt, terwijl dat van geweld tegen personen toeneemt; mishandeling en diefstal met geweld komen het meest voor. Ook uit de tweejaarlijkse enquêtes onder jongeren komt een beeld naar voren van grotere betrokkenheid bij criminaliteit. In 1996 geeft 40% van de ruim 1.000 ondervraagde jongeren toe, zich in het voorafgaande schooljaar schuldig te hebben gemaakt aan een of meer delicten. Dit is bijna 6% meer dan in 1988 en 2,5% meer dan in 1994; vooral de gewelddadige vormen lijken aan een lichte stijging onderhevig. Het wapenbezit neemt toe. Het aantal 12- en 13-jarigen dat zich schuldig maakt aan criminaliteit, lijkt zich, na een eerder waargenomen groei, nu te stabiliseren. Opmerkelijk is dat de verschillen in zelfgerapporteerde criminaliteit tussen jongeren uit steden en van het platteland steeds kleiner lijken te worden. Het zelfrapportage-onderzoek laat verder zien dat het gebruik van alcohol en softdrugs onder jongeren nog steeds toeneemt. Het verband tussen delinquentie en alcohol- en drugsgebruik is evenals in voorgaande jaren evident.

1998/6 Bijzondere verhoormethoden; een literatuurverkenning

E.M.Th. Beenackers

Op verzoek van de Werkgroep Verhoormethoden van de Recherche Adviescommissie (RAC) is door het WODC een literatuurverkenning uitgevoerd naar verhoormethoden, en in het bijzonder naar verhoormethoden voor 'bijzondere situaties'. Hierbij moet gedacht worden aan situaties waarin een verdachte zwijgt, of anderszins heel moeilijk aanspreekbaar is en het om een ernstig misdrijf gaat. De vraag ontstond naar aanleiding van het gebruik van de omstreden 'Zaanse methode' die uiteindelijk in zijn geheel verboden werd. In de literatuur is een aantal verhoorstrategieën aangetroffen die grofweg in twee categorieën kunnen worden onderscheiden: die waarbij druk wordt uitgeoefend (lichamelijk of geestelijk) en die waarbij dit niet gebeurt. In de onderhavige notitie wordt voorts in het kort de situatie ten aanzien van het verhoor in de Verenigde Staten, Nederland, Engeland en Wales en Duitsland besproken. Hierbij komen de wettelijke regelingen aan de orde en wetenschappelijk onderzoek dat in de betreffende landen is uitgevoerd.

Mondiaal met man en macht; evaluatie van het 4M-onderzoek

J.M. Nelen, J. van der Schaaf

Ongenummerd rapport (niet beschikbaar)

Het onderzoek heeft plaatsgevonden op verzoek van de beleidsdriehoek van het kernteam Noord- en Oost-Nederland. De vraag was welke leerpunten kunnen worden gedestilleerd uit het rechercheproces in de zogeheten 4M-zaak. De belangrijkste resultaten en conclusies betreffen het onderzoeksmanagement, de opsporingsmethoden, en de samenwerking met Turkije.

De continuïteit in personeelsbezetting was, wat het Openbaar Ministerie betreft, niet gewaarborgd. Er moet meer aandacht worden besteed aan de procesbewaking bij maatschappelijk gevoelige strafzaken.

Bij het toepassen van de opsporingsmethoden is sprake geweest van een aantal vernieuwende elementen. Dit geldt in het bijzonder voor het tappen van GSM's en voor het infiltratietraject. Het laatste is van cruciaal belang geweest voor de bewijsvergaring. Bij rechtshulpverzoeken die aan Turkije worden gericht, neemt de kans op succes toe naarmate er directere contacten bestaan met functionarissen op sleutelposities. Een probleem bij het opbouwen en bestendigen van netwerken in het buitenland is dat deze vaak nogal persoonsafhankelijk zijn. Bovendien blijkt het Bureau Internationale Rechts-hulp in Strafzaken (BIRS) niet van alle opsporings- en vervolgingsactiviteiten in het buitenland op de hoogte te worden gesteld. Zekerheid over de rechtmatigheid van uit Turkse politieverhoren verkregen bewijs te garanderen, is niet altijd te verkrijgen. Een ander belangrijk juridisch probleem betreft de afwijkende Turkse opvatting over het *ne bis in idem* beginsel.

Bijlage 2

Overzicht van afgeronde onderzoeksprojecten afdeling EWB

Ten behoeve van de Commissie Bestuursrechtelijke en Privaatrechtelijke Handhaving (Commissie-Michiels) zijn elf onderzoeken uitgevoerd die beknopt zijn gerapporteerd in het rapport 'Handhaven op niveau'. De rapportages zijn in volledige versie afzonderlijk gepubliceerd.

- 1 Horeca
Eysink, Smeets & Etman; A. Elzinga, R. de Wit, V. Sabee
- 2 EG-subsidiefraude
Erasmus Universiteit Rotterdam; D. Ruimschotel, C.A. Damaisjah
- 3 Arbeidsomstandighedenwet
Hugo Sinzheimer Instituut; W.G.A. Hazewindus, A.C.J.M. Wilthagen
- 4 Waterschapskeuren
B&A Groep; E. Koolhaas, M. Verberk, B. Westphal, H. Geveke
- 5 Geluidshinder en veiligheidsrisico's veroorzaakt door vliegtuigen
METRO; M. Hertoghs, M. Brouner, M.G. Faure, Th. de Roos, A.H.J. van den Biesen
- 6 Afvaltransporten
G.H. Addink, Ch. Backes, N. Teesing, E.J. de Valk, A. Veldkamp
- 7 Samenwerking tussen gemeenten bij handhaving van milieurecht en ruimtelijk
bestuursrecht
Vrije Universiteit Amsterdam; A.B. Blomberg, F.C.M.A. Michiels
- 8 Kampeerwet/Wet op de openluchtrecreatie
B&A Groep; M. Verberk, W. Eygendaal, E. Boiten
- 9 Handhaving van het bouwvergunningvereiste
Universiteit Utrecht; M.G.F. Hille, J.E. Hoitink, A.F.J.M. Janssen
- 10 Leerplichtwet
ITS; M. Laemers, B. Vermeulen, J. van Kuijk, N. van Kessel
- 11 Pikmeerproblematiek
Rijksuniversiteit Leiden; Th.G. Drupsteen, S.D.M. de Leeuw, R. Snijhorst, P.H. van der
Tang-van Loenen

Overige projecten

*Evaluatie Politiewet 1993; een diepte-onderzoek
Universitair Consortium Politie-onderzoek (UCP); Rijksuniversiteit Leiden,
Crisis Onderzoek Team; Universiteit Twente, Internationaal Politie Instituut
Twente (IPIT); Erasmus Universiteit Rotterdam, vakgroep Strafrecht en
Criminologie*

U. Rosenthal, G.J.N. Bruinsma, E.R. Muller, E.J. van der Torre, A.W. de Vries

Het rapport maakt samen met het rapport Evaluatie Politiewet 1993, een breedte onderzoek, deel uit van de evaluatie van de in 1994 in werking getreden Politiewet 1993.

De beide rapporten geven een antwoord op de vraag hoe de hoofdrolspelers van het regionaal bestuur en beheer van de politie feitelijk functioneren. In het diepte-onderzoek is in zes regio's het functioneren intensiever onderzocht, mede om te bepalen waarom bepaalde verschijnselen zich voordoen.

De belangrijkste conclusies zijn dat het politiebesteding in verschillende opzichten bijzonder ingewikkeld is en op een aantal belangrijke punten niet goed in elkaar zit. Echter, voorzover dit gebrekkige politiebesteding dat toelaat, gaat het redelijk goed met de bestuurlijke gang van zaken in de politieregio's.

*Evaluatie Politiewet 1993; een breedte-onderzoek
Instituut voor Toegepaste Sociale Wetenschappen (ITS)*

G. Moor, L. Bakker, I. Brummelkamp

Het rapport maakt samen met het rapport Evaluatie Politiewet 1993, een diepte onderzoek, deel uit van de evaluatie van de in 1994 in werking getreden Politiewet 1993.

De beide rapporten geven een antwoord op de vraag hoe de hoofdrolspelers van het regionaal bestuur en beheer van de politie feitelijk functioneren. In het breedte-onderzoek wordt deze vraag beantwoord met een beschrijving van de formele structuren en processen en een globale beschrijving van het functioneren van alle politieregio's.

De belangrijkste conclusies zijn dat het politiebesteding in verschillende opzichten bijzonder ingewikkeld is en op een aantal belangrijke punten niet goed in elkaar zit. Echter, voorzover dit gebrekkige politiebesteding dat toelaat, gaat het redelijk goed met de bestuurlijke gang van zaken in de politieregio's.

*Permanente opiniepeilingen Justitie-onderwerpen
Intomart*

T. van Dijk, M. Boeijen, S. Flight

In 1996 en 1997 heeft het ministerie van Justitie ervaring opgedaan met halfjaarlijkse publieke opiniepeilingen onder de bevolking. In deze peilingen werd het oordeel over Justitie en belangrijke justitiële onderwerpen gevraagd. Bij de evaluatie van deze opiniepeilingen in december 1997 is geconstateerd dat het instrument moet worden bijgesteld om meer relevante en vooral sneller informatie over Justitie en Justitie-issues te verkrijgen.

gen. De tussentijdse fluctuaties in de beeldvorming komen met halfjaarlijkse peilingen niet in beeld. Een frequentere monitor kan directer inspelen op politieke vraagstellingen van dat moment.

*De berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel uit milieudelicten
METRO; Universiteit Maastricht*

M. Faure, Th. de Roos

In deze bundel wordt onderzocht op welke wijze het wederrechtelijk verkregen voordeel dient te worden berekend bij milieudelicten.

In de ontnemingsrichtlijn van het Openbaar Ministerie is weliswaar een berekeningswijze ten aanzien van het wederrechtelijk verkregen voordeel in het algemeen aangegeven, doch op de specifieke problematiek van de milieudelicten wordt niet ingegaan. Dit veroorzaakt in de praktijk vele problemen, onder meer met betrekking tot de vraag of bij de kostenafrek al dan niet rekening moet worden gehouden met bedrijfseconomische en fiscaalrechtelijke inzichten.

Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat wetteksten noch wetsgeschiedenis aanknopingspunten biedt voor de toepassing van specifieke maatregelen op milieugebied. Vanuit dogmatisch oogpunt is een bijzondere aanpak op dit gebied niet te rechtvaardigen. Dat betekent dat de ratio van de maatregel (herstel in de oude toestand door ontneming van wat wederrechtelijk is verworven; niet minder maar ook niet meer) onverkort dient te gelden op het milieuterrain. Dit neemt niet weg dat de wetsovertredingen op dat gebied, hoe divers ook, in de praktijk bijzondere kenmerken blijken te vertonen die hen in het algemeen onderscheiden van de meeste andere vormen van criminaliteit.

Een ander resultaat is dat de bepaling van het wederrechtelijk genoten voordeel zou kunnen worden onderscheiden in de vruchten van structureel wederrechtelijke handelingen enerzijds, en incidentele wederrechtelijke handelingen in het kader van een overigens correcte bedrijfsvoering anderzijds. Deze handelingen (waaronder begrepen het nalaten waar doen geboden is) kunnen naar hun aard weer sterk uiteenlopen.

Aan de hand van de uitkomsten van het onderzoek is een lijst met vuistregels opgesteld voor de vorderingspraktijk in milieustrafzaken.

*Vergunningverlening bij bedrijfsvestiging
Oranjewoud*

Het onderzoek analyseert bedrijfsvestiging en -uitbreiding in Friesland, Groningen, Zuid-Holland, Noord-Brabant en Flevoland. Het rapport geeft inzicht in de huidige praktijk van vergunningverlening bij bedrijfsvestiging, eventuele knelpunten en mogelijke oplossingen. De belangrijkste knelpunten zijn:

- onvoldoende en onduidelijke communicatie tussen overheid en bedrijf;
- onvoldoende ondersteuning van het bedrijf tijdens het vergunningetraject;
- onduidelijkheid over door bedrijven aan te leveren informatie;
- hoeveelheid door bedrijven aan te leveren informatie;

- lange termijnen van vergunningverlening, en herhaling van bezwaar- en beroepsprocedures binnen één project;
- onvoldoende coördinatie van verschillende vergunningen.

De voorgestelde oplossingen zijn rechtstreeks aan deze knelpunten gerelateerd. De belangrijkste voorwaarden voor een goed verlopende vergunningverlening zijn volgens de onderzoekers, overeenstemming over de te volgen werkwijze en wederzijds vertrouwen tussen bevoegd gezag en bedrijven.

*Stad en Regels
Bureau Bartels
C.P.A. Bartels*

Het doel van het onderzoek is na te gaan welke positieve en negatieve effecten de regelgeving van de gemeente Den Haag heeft voor de economische bedrijvigheid in deze gemeente, en wat hiervan de oorzaken zijn. De conclusies van het onderzoek zijn de volgende. Ten eerste heeft gemeentelijke regelgeving een negatieve invloed op het aantal bedrijfsvestigingen in Den Haag; een deel van de ondernemers is als gevolg van de regelgeving vertrokken en er zijn minder starters dan mogelijk zou zijn geweest met een vriendelijker startersbeleid. Het ruimtelijk beleid is echter de belangrijkste reden voor het vertrek van ondernemingen uit de stad. Ondernemers zijn slecht te spreken over de bereikbaarheid per auto, de beschikbare parkeerplaatsen, de bewegwijzering en de kwaliteit van de openbare ruimte.

Ten tweede heeft gemeentelijke regelgeving slechts een beperkt effect op het ontwikkelingspotentieel van in Den Haag gevestigde ondernemingen (afgemeten aan de vestigingsplaatskeuze, omvang van bedrijfsactiviteiten en kwaliteit van bedrijfsvoering). Een groter effect op de economische bedrijvigheid heeft echter naast het al genoemde ruimtelijk beleid, de uitvoering van regelgeving (zoals lange afhandelingstermijnen en hoge kosten). Dit alles binnen de ruimtelijk-economische context van Den Haag (zoals ruimtegebrek en een groeiend verschil tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt).

*Terugkijken naar morgen; leeronderzoek naar de werkrelaties tussen de
Minister van Justitie, het college van procureurs-generaal en het Openbaar
Ministerie
W.L. Buitelaar, C.J. Zwart*

De auteurs gaan in dit rapport in op de volgende vraagstellingen: (1) welke aspecten zijn van directe invloed geweest op het verloop van de gebeurtenissen die op 22 januari 1998 culmineerden in een crisissituatie tussen de minister en het departement enerzijds en het College van procureurs-generaal, resp. het OM anderzijds? (2) Welke factoren hebben in de afgelopen jaren in positieve en negatieve zin bijgedragen aan de kwaliteit van de communicatie tussen minister, departement en college, met name gelet op: a. processen van overleg, beleidsvorming, besluitvorming, informatie en terugkoppeling tussen betrokkenen, b. structuur, cultuur en identiteit van de betrokken organisaties en c. politiek-

maatschappelijke contextuele invloeden? (3) Welke leerdoelstellingen kunnen op grond van de vraagstellingen gedefinieerd worden ten behoeve van een eigentijdse transparante 'stijl' van communicatie: zowel rekening houdend met de formele gezagsverhouding minister-college alsook met de bijzonder opgave en positie van het openbaar ministerie.

Effectiviteit van de sorteerproef

Rijksuniversiteit Leiden, Faculteit der Rechtsgeleerdheid; Seminarium voor Bewijsrecht

E.I.M. van der Westen-Baptist, G.Th. van Geel, R. Heerema, L.G. Toornvliet, J.F. Nijboer

Onderzocht is de effectiviteit van de sorteerproef met speurhonden. Voor dit onderzoek zijn vrijwel alle tijdens de periode 1 september 1994 tot 1 september 1995 uitgevoerde sorteerproeven getraceerd en nader geanalyseerd door middel van een uitgebreid onderzoek van de dossiers van de desbetreffende strafzaken. Tevens zijn er gesprekken gevoerd met speurhondgeleiders 'menselijke geur', hoofden van technische afdelingen, officieren van justitie en leden van de zittende magistratuur. Uit de interviews blijkt dat het resultaat van de sorteerproef een tweeledige functie vervult. Enerzijds als opsporingsmiddel, anderzijds als beoogd bewijsmiddel. Doordat verschillend gedacht wordt over de betrouwbaarheid van de sorteerproef heeft hij als opsporingsmiddel een duidelijker functie dan als bewijsmateriaal. Het gehele onderzoek overziend is aan te bevelen dat de sorteerproef in zijn totaliteit 'professioneler' moet worden, met onder andere voortdurende kwaliteitscontrole en efficiëntere inzet van speurhondgeleiders 'menselijke geur'.

Zicht op organisatiecriminaliteit; een literatuuronderzoek

Vrije Universiteit Amsterdam

W. Huisman, E. Niemeijer

Het doel van het onderzoek is de feiten in kaart te brengen die bekend zijn over organisatiecriminaliteit (waarbij Nederlandse organisaties/dadernetwerken nauw betrokken zijn), naar aard, ernst en omvang (1992-1996). Ook wordt bezien op welke wijzen de verschillende vormen van organisatiecriminaliteit worden aangepakt. Op basis van een inventariserend literatuuronderzoek wordt een dwarsdoorsnede van organisatiecriminaliteit in Nederland gegeven.

Hoewel opsporings- en vervolgingsinstanties meer dan vroeger aandacht besteden aan organisatiecriminaliteit, is deze aandacht in verhouding tot de vermoedelijke omvang van dit type criminaliteit zeer klein. Daar waar zaken voor vervolging worden aangedragen, wordt vaak door het openbaar ministerie van vervolging afgezien door transacties aan verdachte rechtspersonen aan te bieden. Op basis van de resultaten wordt aanbevolen om vervolgonderzoek te doen naar (de oorzaken van) organisatiecriminaliteit op basis van casestudies.

Juist omdat er nog weinig bekend is, levert diepgaand onderzoek naar enkele gevallen relatief veel informatie op over organisatiecriminaliteit. Onderzoek naar de oorzaken levert

bovendien concrete aangrijpingspunten op voor de aanpak daarvan. Daarnaast zou er beleidsmatig gezien meer aandacht besteed kunnen worden aan (het intensiveren en effectiever maken van) de aanpak van organisatiecriminaliteit.

Verkenning drugsbeleid in Nederland; feiten, opinies en scenario's
Scenariocommissie Stichting Toekomstscenario's Gezondheidszorg
P. Schnabel, R.F. Schreuder, V.M.F. Broex

In dit onderzoek zijn vier toekomstscenario's uitgewerkt waarbij aandacht wordt gegeven aan: (a) de omvang van het drugsgebruik, het aantal drugsverslaafden, de door hen gepleegde criminaliteit en de door hen veroorzaakte overlast; (b) de omvang en de effectiviteit van het zorgaanbod, de preventieactiviteiten en de maatregelen met betrekking tot de bestrijding van de overlast en criminaliteit; (c) de huidige en te verwachten maatschappelijke kosten van drugsgebruik; (d) het identificeren van omgevingsfactoren en autonome ontwikkelingen, die van invloed kunnen zijn op de drugsproblematiek in de toekomst. Tevens wordt een methodiek gepresenteerd voor de berekening van de maatschappelijke kosten van verslaving.

Marktonderzoek BIBOB-adviezen
Marktplan Adviesgroep

Het wetsontwerp BIBOB (Wet Bevordering Integere Besluitvorming Openbaar Bestuur) heeft tot doel te voorkomen dat overheden direct of indirect door het verlenen van opdrachten, vergunningen of subsidies criminele organisaties en activiteiten faciliteren. Hiervoor is een Bureau BIBOB opgericht. Het bureau geeft op verzoek van bestuursorganen en/of aanbestedende diensten adviezen over de mate van integriteit van bedrijven, (gewezen) bestuurders, managers, vennoten, financiers van bedrijven en van onderaannemers die (mee)dingen naar overheidsopdrachten, bepaalde vergunningen of subsidies aanvragen of waarvan het bestuursorgaan de subsidie of vergunning wil intrekken vanwege veronderstelde disintegriteit. Er is onderzocht wat de marktpositie is van het Bureau BIBOB bij bestuursorganen.

Uit het onderzoek blijkt dat bij de aanvraag of toekenning van opdrachten, vergunningen en de IPR-subsidie incidenteel sprake is van vermoedens van criminele betrokkenheid. Geconcludeerd kan worden dat deze vermoedens zeer gering zijn bij automatiserings-, bouw en milieu-opdrachten en bouwvergunningen. Bij milieu-, drank- en horecavergunningen zijn de vermoedens groter, maar nog altijd zeer gering wanneer men het afzet tegen het totaal aantal vergunningen (minder dan 1%). De indicaties bij het goederenvervoer zijn verdeeld.

*Persecution by third parties**Katholieke Universiteit Nijmegen, Centre for Migration Law**B. Vermeulen, Th. Spijkerboer, K. Zwaan; R. Fernhout*

De centrale onderzoeksvraag is hoe, in verband met de door de EU beoogde harmonisatie van het vluchtelingenbeleid van de afzonderlijke lidstaten, het begrip 'vervolgving door derden', dat wil zeggen vervolgving door anderen dan de overheid van het land van herkomst, wordt geïnterpreteerd in de andere lidstaten. Bij de studie zijn tevens Zwitserland en Canada betrokken. Met deze vergelijking wordt beoogd de verschillen en overeenkomsten in het beleid ten aanzien van het begrip vervolgving door derden en de samenhang van deze verschillen en overeenkomsten met de interpretatie van het gestelde daaromtrent in het Gemeenschappelijk Standpunt inzichtelijk te maken.

De vraag of vluchtelingschap mogelijk is, terwijl in het land van herkomst centraal overheidsgezag ontbreekt, wordt in sommige van de onderzochte landen (Canada, Italië, Zweden en Verenigd Koninkrijk) in beginsel positief beantwoord, en in andere (Frankrijk, Duitsland, Zwitserland) wordt in een dergelijke situatie vluchtelingschap categorisch uitgesloten. Wel zijn er onderlinge verschillen in de beoordeling of en in hoeverre in bepaalde landen van herkomst centraal overheidsgezag ontbreekt.

De onderzoekers concluderen dat het welhaast onmogelijk lijkt om te stellen dat de beoordeling van vluchtelingschap zelf een heldere positie afdwingt in de kwesties van vervolgving bij het ontbreken van overheidsgezag. Er worden hierin kennelijk verschillende standpunten ingenomen. Verder is er sprake van interne inconsistentie in rechtszaken in de meeste voor dit onderzoek bestudeerde jurisdicties.

Het lijkt dat de invoering van het vereiste van de aanwezigheid van een regering in het land van herkomst, een geharmoniseerde toepassing van de beoordeling van vluchtelingschap compliceert. Van de vier jurisdicties waarin dit vereiste is toegepast, blijkt er bij geen één overeenstemming te zijn bereikt over de praktische betekenis ervan.

*Evaluatie Wet Voorkoming schijnhuwelijken; eindrapport**Instituut voor Strategisch Consumentenonderzoek (SWOKA)**G. Fonk, W. van der Meer, U.H. Oelen*

Het onderzoek heeft de volgende doelstelling: het leveren van een beschrijving zodanig dat inzicht ontstaat enerzijds in de effecten van de wet Voorkoming Schijnhuwelijken en anderzijds de uitvoeringspraktijk. Veel bevindingen uit dit onderzoek zijn gebaseerd op schattingen en ervaringsgegevens van bij de uitvoering betrokken ambtenaren, omdat cijfermatige gegevens in veel gevallen ontbraken. Zo wordt geschat dat in ongeveer 7% à 10% van het aantal huwelijken waarin een verklaring van de Vreemdelingendienst wordt overgelegd, sprake is van een schijnhuwelijk. In relatief weinig gevallen wordt een schijnhuwelijk vermoed, een vermoeden resulteert niet altijd in een negatief advies en een negatief advies resulteert niet altijd in een weigering een huwelijksakte op te maken. Gaan betrokkenen in beroep dan besliste de rechter tot dusverre meermalen in hun voordeel.

In het algemeen heeft de Wet Voorkoming schijnhuwelijken meer werk opgeleverd, met name voor de vreemdelingendiensten. De samenwerking tussen de diverse partijen wordt in het algemeen positief gewaardeerd. In het algemeen wordt de wet positief beoordeeld, met name omdat men van oordeel is dat de wet een preventieve werking heeft.

*Crips in drievoud; een dossieronderzoek naar drie jeugdbendes - eindrapport
Regioplan Onderzoek Advies en Informatie Amsterdam*

F. van Gemert

Dit onderzoek is een eerste aanzet om inzicht te krijgen in de achtergronden van jeugdbendes, door het bestuderen van drie zogenaamde cripsgroepen (jeugdbendes), uit Den Haag en Rotterdam. De leden van deze groepen zijn in 1993 en 1994 door de politie aangehouden. De onderzoeksvragen hebben betrekking op (de achtergrond van) de groep, de individuele leden, de delicten, en de relatie van de groep met criminaliteit. Uit het onderzoek komen de volgende conclusies naar voren. De groepen blijken ieder een eigen naam te gebruiken met bijbehorende symbolen. Er bestaan regels waaraan de leden zich moeten houden. De leden moeten zich bewijzen door delicten te plegen, anders volgen er sancties. De leden van de drie bendes zijn bijna allemaal donkere jongens. In veel gevallen komen de jongens uit gebroken of onvolledige gezinnen. De jongens hebben veelal een migratie-achtergrond (of zij zelf, of hun ouders). Een aantal jongens heeft problemen thuis en op school en het merendeel heeft al politiecontacten voordat ze als bendelid worden aangehouden. De jongens worden uit eigen beweging lid van de bende; de bende biedt voor hen houvast in een bedreigde omgeving, waarin zij zeggen zich als eenling niet veilig te voelen. De delicten die door hen gepleegd worden zijn gewelddadige berovingen en overvallen, die bijna altijd in vereniging worden gepleegd. De buit is vaak niet erg groot. De jongens verwerven met hun vergrijpen aanzien binnen de groepen. Groepsdynamische processen maken het de individuele leden erg moeilijk om 'nee' te zeggen wanneer er criminele plannen beraamd worden.

*Verhaal halen; een onderzoek naar achtergronden en gebeurtenissen in de
Oosterparkwijk in de nacht van 30 op 31 december 1997*

*Rijksuniversiteit Groningen, vakgroep Strafrecht en Criminologie; Intra-
val Bureau voor Onderzoek en Advies*

W.J.M. de Haan, S. Miedema, J.A. Nijboer, B. Bieleman

De vraagstelling van het onderzoek is als volgt geformuleerd: Wat zijn de achtergronden van de gebeurtenissen die in de nacht van 30 op 31 december 1997 in de Oosterparkbuurt hebben plaatsgevonden? Ging het om incidenten die verband hielden met de viering van de jaarwisseling of moeten de gebeurtenissen worden gezien als een gevolg van onderliggende problemen in de buurt? In het laatste geval is vervolgens de vraag aan de orde wat dan de aard van die problemen is. Betreft het problemen die specifiek zijn voor de Oosterparkbuurt of komen deze problemen ook voor in andere buurten in de stad? Tijdens het onderzoek kwamen drie centrale thema's naar voren. In de eerste plaats wordt

ingegaan op de vraag of de door de respondenten genoemde problemen in de Oosterparkbuurt specifiek zijn voor deze buurt. Systematisch is een aantal buurtgegevens (bevolkingssamenstelling, gezinssamenstelling, werkloosheid, inkomenspositie, uitkeringsafhankelijkheid, veiligheidsniveau, enzovoort) geanalyseerd. In de tweede plaats wordt ingegaan op de rol die instellingen spelen in de wijk. In hoeverre hebben politiemensen en jongerenwerkers moeite om jongeren in de Oosterparkwijk te bereiken en daarbij samen te werken met andere instellingen in de wijk? In welke mate zijn er bij de politie en het jongerenwerk naast capaciteitsproblemen ook problemen in de kwaliteit van de zorg? Het derde thema betreft de problemen om op het centrale niveau politie en hulpverlening aan te sturen en te doen samenwerken in een integrale aanpak van overlast en onveiligheid. Het gaat daarbij niet alleen om de onderlinge verhouding tussen politie, justitie, bestuur en politie, en de manier waarop zij als partners samenwerken bij de aanpak van problemen zoals in de Oosterparkwijk. De kwaliteit van de beleidsinformatie en de uitwisseling daarvan tussen de verschillende actoren is daarbij eveneens van belang.

Internationale vergelijking kosten van detentie

IOO Economisch Onderzoek voor de Publieke Sector Den Haag

M. Lijesen, C. van Beers, D. Moolenaar, H. Poppelaars, M. Stafleu

Het doel van het onderzoek is inzicht te krijgen in de omvang en determinanten van de kosten van detentie in Nederland en de verhouding daarvan tot de kosten van detentie in het buitenland. Het onderzoek strekt zich uit tot vijf landen: Nederland, België, Engeland/Wales, Zweden en de Duitse deelstaat Nedersaksen. In het onderzoek volgen de auteurs drie sporen. Ten eerste is dit een vergelijking van de macrocijfers van de geselecteerde landen. Het tweede spoor is een vergelijking van gegevens van Nederlandse inrichtingen onderling. Als derde spoor worden paarsgewijze vergelijkingen van een buitenlandse inrichting met een Nederlandse counterpart onderscheiden. In dit onderzoek wordt onder kwaliteit verstaan: de veiligheid in en rond de inrichting en de humaniteit van de detentie. Indicatoren voor veiligheid zijn onder andere het aantal ontsnappingen, het aantal gewelddadige incidenten en het aantal suïcides.

Het onderzoek heeft niet geleid tot een ondubbelzinnige kwantificering van de 'prijs-prestatieverhouding' van het Nederlandse gevangeniswezen. In alle landen vormen de personeelskosten het leeuwendeel van de totale kosten. Zweden en Nederland kennen de hoogste personeelsinzet per gedetineerde. De onderzoekers signaleren de mogelijkheid dat bij een hogere personeelsinzet meer persoonlijke aandacht aan de gedetineerde kan worden geboden, wat ten goede komt aan de veiligheid in de inrichting.

*Uitvoerbaarheid onderzoek GGZ-voorgeschiedenis van gedetineerden;
eindrapport*

Regioplan Onderzoek Advies en Informatie Amsterdam

E.T. Visser, G.H.J. Homburg

De werkgroep Forensische Zorg (werkgroep Kaasjager), die door de ministeries van VWS en Justitie is ingesteld om voorstellen te doen inzake de problematiek van psychisch gestoorde gedetineerden, heeft onder andere voorgesteld om aandacht te besteden aan de instroom van psychisch gestoorde in het gevangeniswezen. Duidelijk zou moeten worden of er mogelijkheden bestaan om door interventies van voorzieningen van de Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) te voorkomen dat psychisch gestoorde delicten plegen en in detentie terechtkomen. Als eerste stap is een onderzoek uitgevoerd naar de GGZ-voorgeschiedenis van gedetineerden. Het onderzoek moest generaliseerbare antwoorden geven op vragen naar prevalentie, aard, duur, tijdstip en verloop van GGZ-voorgeschiedenissen. Het blijkt echter niet mogelijk te zijn om door de toegepaste methode en binnen aanvaardbare grenzen van tijd en geld generaliseerbare gegevens te verzamelen.

Te concluderen valt dan ook dat er weliswaar voor een beperkte groep een uitspraak is te doen over aard en duur van GGZ-interventies voor detentie, maar voor de grootste groep niet. Of de aangezochte gedetineerden weigerden medewerking, of zij bleken bij de huisarts niet bekend. Ook gebeurde het dat gedetineerden naar interventies verwezen die niet in dossiers zijn terug te vinden. Hieruit blijkt dat het moeilijk zal zijn betrouwbare kwantitatieve uitspraken te doen over de omvang van de groep van gedetineerden met een GGZ-voorgeschiedenis.

*Kansen voor conflictbemiddeling; verslag van een onderzoek naar de
toepassingsmogelijkheden van conflictbemiddeling*

B&A Groep, Den Haag

H. Geveke, E. Plant, M. Thieme, M. Verberk

Het rapport beoogt een algemene verkenning (ex-ante evaluatie) naar de factoren die buitengerechtelijke afdoening van conflicten mogelijk maken dan wel belemmeren. Geleid door aan literatuur en onderzoek ontleende inzichten hebben de onderzoekers hun aandacht toegespitst op conflicten op het gebied van het arbeidsrecht, het sociale zekerheidsrecht, het huurrecht en het handelsrecht. Concrete conflicten zijn aan de hand van informatie van praktijkdeskundigen gereconstrueerd om aldus antwoord te krijgen op vragen als: (1) de behoefte van de betrokkenen aan bemiddeling, (2) het aanwezige aanbod en (3) de kansen voor bemiddeling van dergelijke conflicten in de toekomst. Uit het onderzoek komt naar voren dat de vraag naar bemiddeling gering is. Dit vloeit ondermeer voort uit de onbekendheid met deze methode bij de geschilhebbers. Degenen die zich beroepshalve met geschilbeslechting bezig houden hebben doorgaans weinig zicht op de inhoud en de mogelijkheden van bemiddeling. Het aanbod lijkt al met al groter dan de vraag, kennis van succes zou conflictbemiddeling kunnen bevorderen.

Literatuurscan evaluaties beleidsinstrumentele wetgeving in het kader van MDW-II

Bureau Winter & Schuiling

In het kader van de operatie Marktwerking, deregulering en wetgevingskwaliteit, door het kabinet-Lubbers gestart, is de bestaande wetgeving doorgelicht. In de eerste plaats is een inventarisatie uitgevoerd van de tussen 1993 en 1998 uitgevoerde evaluaties van wet- en regelgeving. Daarnaast is van 40 geselecteerde evaluaties een beschrijving en beoordeling uitgevoerd. Deze beoordeling heeft plaatsgevonden op criteria als rechtmatigheid en doelmatigheid, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid en onderlinge afstemming. Deze beoordelingen zijn opgenomen in dit verslag; ze bevinden zich op het terrein van: arbeidsomstandigheden, milieu, sociale wetgeving; verkeer en vervoer, volksgezondheid en zorgvoorzieningen, waterhuishouding en enkele overige onderwerpen.

Het is gebleken dat het criterium doeltreffendheid veruit het meest aan de orde kwam. Daarnaast kwam het criterium uitvoerbaarheid relatief vaak voor. De criteria rechtmatigheid, subsidiariteit en toegankelijkheid en evenredigheid komen in slechts weinig evaluaties aan bod. Volgens de bestudeerde evaluatierapportages voldoet de regelgeving doorgaans goed tot redelijk aan de verschillende criteria.

Weg van het recht; verslag van het evaluatie-onderzoek in opdracht van het Ministerie van Justitie naar vier experimenten met bemiddeling bij Buro's voor Rechtshulp en Rechtbanken

Paul Scholten Instituut; Universiteit van Amsterdam

C.L. Kocken, N.F. van Manen

Dit onderzoek is een ex-post evaluatie van twee kleinschalige bemiddelingsexperimenten bij twee Stichtingen rechtsbijstand (Arnhem en Den Bosch) en twee experimenten bij twee rechtbanken (Zwolle en Amsterdam). De experimenten bij de Stichtingen zijn gericht op het aanbieden van bemiddeling in geval van arbeidsrechtelijke of huurrechtelijke problemen. Het experiment bij de rechtbank Amsterdam heeft betrekking op een verwijzing naar een bemiddelaar door de kortgeding rechter in de civiele sector; binnen de sector bestuursrecht van de rechtbank Zwolle wordt ervaring opgedaan met 'bemiddeling in huis'.

Net als in het onderzoek Kansen voor Conflictbemiddeling blijkt uit dit onderzoek dat de vraag naar bemiddeling gering is. Dit vloeit ondermeer voort uit de onbekendheid met deze methode bij de geschilhebbers. Degenen die zich beroepshalve met geschilbeslechting bezig houden hebben doorgaans weinig zicht op de inhoud en de mogelijkheden van bemiddeling. Het aanbod lijkt al met al groter dan de vraag, kennis van succes zou conflictbemiddeling kunnen bevorderen.

*Het functioneren van het klachtvereiste in de zedelijkheidswetgeving;
deel 1 t/m 5*

Verwey-Jonker Instituut

*J. de Savornin Lohman, W.M.E.H. Beijers, C.P. van Gelder, M.J.H. Goderie,
S.M.A. Nieborg, R.A.L. Rijkschroeff, E.C.A. Verkuyl*

In de zedelijkheidswetgeving, die op 1 december 1991 van kracht werd, is een specifieke regeling opgenomen ten aanzien van seksueel verkeer met en door jeugdigen in de leeftijd van 12 tot 16 jaar. Dit om een balans te vinden tussen bescherming tegen seksueel misbruik enerzijds en het recht op seksuele zelfbepaling anderzijds. Dit is het zogenaamde klachtvereiste, dat in de artikelen 245, 247 en 248 Sr, is opgenomen. Het houdt in dat seksuele handelingen met deze groep adolescenten strafbaar zijn, maar dat de opsporing en vervolging afhankelijk zijn gesteld van een klacht. Uit het evaluatieonderzoek van de zedelijkheidswetgeving, dat in 1994 door het Verwey-Jonker Instituut werd verricht, bleek dat het klachtvereiste een aantal problemen opriep.

Het vervolgonderzoek kent naast het kader en een leesbegeleidende samenvatting (deel 1) vier deelprojecten: een jurisprudentie-onderzoek met een internationale scan (deel 2); het functioneren van het klachtvereiste in de uitvoeringspraktijk (deel 3); het klachtvereiste vanuit de optiek van de klachtbevoegden (deel 4) en een sterkte-zwakke analyse van het relevante juridische instrumentarium (deel 5).

Het onderzoek biedt vanuit een veelheid aan perspectieven zicht op de problemen rond het klachtvereiste.

Dat er problemen kleven aan het klachtvereiste is evident. De jeugdigen maken zelf weinig van hun bevoegdheid gebruik, het zijn voornamelijk de ouders die klacht doen. Veel politiefunctionarissen en leden van het Openbaar Ministerie zijn niet steeds van de klachtbevoegdheid van de jongeren op de hoogte. Daarmee lijkt een van de doelen van de klachtbevoegdheid, jongeren enige vrijheid te bieden in het aangaan van seksuele relaties, niet te worden gehaald.

Anderzijds zal het Openbaar Ministerie niet snel tot vervolging overgaan als blijkt dat de jongere de vervolging niet wenst. Rechters zullen ter zitting nagaan of de jongere is gehoord. Deze aandacht voor de jongere wordt echter niet afgedwongen door het klachtvereiste. Aan gebreken in de formaliteiten wordt door de zittende magistratuur inmiddels nog weinig waarde gehecht. Aangifte doen is voldoende, het kenbaar zijn van de wens tot vervolging is niet langer noodzakelijk.

*Kernteams als instrument voor de bestrijding van de zware georganiseerde
criminaliteit; verslag van een inventariserend onderzoek gericht op mogelijke
evaluatie*

IVA Tilburg

W.A.J. Gooren, G. Lensvelt, I. Mayer, J. Rebel, A.C. Spapens, W. van Zwol

In de periode 1993-1995 zijn zeven kernteams opgericht. Met de kernteams werd een bijzondere organisatorische voorziening gecreëerd ter bestrijding van de georganiseerde

criminaliteit. Zes van deze kernteams zijn samenwerkingsverbanden van regionale korpsen en zijn verbonden aan de regio's. Het zevende kernteam is een landelijk team en is verbonden aan het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD). Dit onderzoek heeft een driedelige functie. Allereerst biedt het een actueel overzicht van de stand van zaken voor de kernteams. Daarnaast dient het onderzoek als nulmeting voor toekomstige evaluatie. De derde functie is het vervaardigen van een beoordelingskader dat voor de uiteindelijke evaluatie gebruikt kan worden.

Uit dit onderzoek blijkt dat de doeltreffendheid van de kernteams toe lijkt te nemen. De onderzoeken van de kernteams hebben in de meeste gevallen geleid tot veroordelingen van leden van criminele organisaties en tot inbeslagname van omvangrijke partijen geld en goederen. Wat betreft de doelmatigheid geldt dat deze niet absoluut in een kosten-batenverhouding is te waarderen. Wel kunnen een aantal aspecten de doelmatigheid belemmeren of bevorderen zoals doorstroom van zaken vanuit de regio's en selectie van zaken in het voortraject. De onderzoekers presenteren een model met dimensies die voor een doelmatige en effectieve taakuitoefening van de teams van belang zijn.

Evaluatie sober regime

Buro Dingemans, Amsterdam

Dit onderzoek werd ingesteld om na te gaan: (1) of de invoering van het sober regime in de praktijk haalbaar is en overeenkomstig de richtlijnen zoals gesteld in de Circulaire Sober Regime; (2) wat de effecten van de invoering zijn; (3) welke activiteiten ter voorbereiding van een sober regime noodzakelijk of wenselijk worden geacht. Het onderzoek werd uitgevoerd bij 6 penitentiaire inrichtingen waar een sober regime werd gevoerd. Het onderzoek is nadrukkelijk geen evaluatie van de bij het onderzoek betrokken inrichtingen maar van de ervaringen met de invoering van het sober regime.

De resultaten van het onderzoek duiden er op dat een sobere regimevoering in de praktijk haalbaar is, als aan een aantal zaken bijzondere aandacht wordt besteedt.

Het dagprogramma van 8 uren, waarbinnen de verplichte activiteiten worden aangeboden, wordt grotendeels gehaald. Als er al activiteiten uitvielen, dan werd dat vooral veroorzaakt door personeelsgebrek. Volgens de gedetineerden is er geen verschil tussen het standaard en het sober regime: bij beide vormen komt het in gelijke mate voor dat zij langer dan 16 uur op cel verblijven. Volgens penitentiaire inrichtingswerkers (PIW'ers) komt dit echter in het sober regime vaker voor. PIW'ers voelen zich in het sober regime minder veilig. Het sober regime heeft geen effect op het ziekteverzuim.

Een vergelijking van confrontatiemethoden: Oslo, video en foto's

TNO Technische Menskunde

J.H. Kerstholt; A.G. van Amelsvoort

In dit experiment wordt de effectiviteit van drie confrontatiemethoden (statische confrontatie in persoon (Osloconfrontatie), videoconfrontatie en fotoconfrontatie) vergeleken.

Proefpersonen waren getuige van een geënceneerde gebeurtenis en moesten later de

betrokken persoon met behulp van een van de methoden identificeren. Uit de resultaten bleek dat de 'dader' met alle methoden even vaak correct werd geïdentificeerd. In de selecties waarin de dader niet aanwezig was, werd bij de video- en fotoconfrontatie vaker iemand onterecht aangewezen dan bij de Osloconfrontatie.

Bijlage 3

Overzicht van afgeronde en lopende onderzoeksprojecten afdeling SIBa

Afgeronde projecten

- *Scenario's drugs*: deel uitmaken van een klankbordgroep van een door de Stichting Toekomstverkenningen Gezondheidszorg uitgevoerd onderzoek.
- *Verbeteren beleidsinformatievoorziening jeugdcriminaliteit*: het voorzitten en bemensen van een werkgroep in het kader van het beleidsprogramma jeugdcriminaliteit. In het kader van de uitvoering van het Rapport van de Commissie-Van Montfrans is een groot aantal deelprojecten opgezet. Een van deze deelprojecten is het verbeteren van de beleidsinformatievoorziening op het gebied van de jeugdcriminaliteit. Hiertoe is binnen het departement van Justitie een werkgroep geformeerd onder leiding van WODC/SIBa. Deze commissie heeft geconcludeerd dat de meest productieve manier om op middellange termijn te komen tot een verbetering van de informatiesituatie bestaat in het beter toegankelijk maken van bestaande informatiebronnen is, bij voorkeur via Internet. Dit voornemen heeft geresulteerd in de JCP.
- *JCP*: het via Justweb en Internet verspreiden van beleidsinformatie over jeugdcriminaliteit. In het vervolgtraject van 'Van Montfrans' is besloten de beleidsinformatie aangaande jeugdcriminaliteit beter toegankelijk te maken met behulp van de Internet-technologie. De site bestaat uit twintig onderwerpen, een verklarende woordenlijst en een literatuuroverzicht dat wordt bijgehouden door de afdeling DIV van het WODC. De site is aanwezig op het Intranet van het ministerie van Justitie en op het Internet in een Nederlands- en een Engelstalige versie. In de loop van het jaar worden alle onderwerpen vernieuwd.
- *Rapsody*: het leveren van een bijdrage aan het beheer en de verbetering van het beleidsinformatiesysteem Rapsody.
- *Actualisering raming gevangeniswezen (PSC2002)*: eind 1997 bracht de Werkgroep Prognose sanctiecapaciteit, waarvan SIBa (Petra Steinmann) het secretariaat voerde, het rapport 'Herijking methodieken' uit. Daarin worden de tot dan gebruikte ramingsmethoden voor de sanctiecapaciteit tegen het licht gehouden, voorstellen voor veranderingen gedaan en wordt tevens een nieuw - door het SCP ontwikkeld macro-econometrisch model - voor gevangeniswezen en taakstraffen meerderjarigen (Jukebox-1) gepresenteerd.
Het in februari 1998 uitgekomen rapport 'Actualisering 1998-2002' presenteert nieuwe ramingen van de capaciteitsbehoefte voor HALT-maatregelen, taakstraffen minder- en

meerderjarigen, gevangeniswezen, vreemdelingenbewaring, jeugdinrichtingen en tbs-inrichtingen.

- *IVR 1998*: het leveren van een bijdrage aan de Integrale Veiligheidsrapportage.
- *Internationale vergelijking detentie*: participatie in de werkgroep. SIBa (Petra Steinmann) participeerde in de begeleidingscommissie van een door het Instituut voor Onderzoek van Overheidsuitgaven verricht onderzoek waarin de kosten en prestaties van het gevangeniswezen in Nederland worden vergeleken met die in de ons omringende landen.
- *Meisjescriminaliteit*: aanleveren van gegevens ten behoeve van onderzoek. Inmiddels is verschenen de publicatie 'Meisjescriminaliteit in Nederland' (Onderzoek en beleid, nr. 169, 1998). SIBa heeft hieraan bijgedragen in de vorm van politie- en OM-cijfers.
- *Schadevergoeding*: begeleiding van een vooronderzoek naar schadevergoeding aan ex-verdachten. Naar aanleiding van de stijging in het totale bedrag dat jaarlijks uitgekeerd wordt aan ex-verdachten (o.a. op grond van de artikelen 89 en 591 Sv) is een vooronderzoek uitgevoerd bestaande uit een literatuuronderzoek, een inventarisatie van alle aan verdachten ten dienst staande rechtsgangen en een inventarisatie van alle relevante gegevensbronnen. Tevens is een overzicht samengesteld van aantallen zaken en de hoogte van de schadevergoedingen over de periode 1990-1995.
- *Nationale Drugs Monitor Nederland*: participatie in de werkgroep. Dit project heeft geleid tot een VWS-notitie aan de Tweede Kamer waarin wordt voorgesteld om de Nationale Drugs Monitor Nederland in te richten en bestuurlijk vorm te geven. De bijdrage van Justitie bestond uit het invullen van de criminele invalshoek en de openbare orde aspecten.
- *Infodesk*: het opzetten van een WODC-infodesk, samen met de afdeling DIV. Dit jaar is de WODC-infodesk van start gegaan. Met de infodesk heeft het WODC één loket waar alle ad hoc informatieverzoeken behandeld worden. Aangezien de meeste vragen verzoeken zijn om documentaire of statistische informatie, is de infodesk een gezamenlijke activiteit van de afdelingen DIV en SIBa. Voor SIBa zijn speciaal voor de infodesk twee medewerkers aangetrokken.
- *Memorie van toelichting 1999*: een bijdrage leveren, in de vorm van cijfermateriaal en analyses, aan de memorie van toelichting.
- *Grote Steden*: het leveren van cijfers en analyses ten behoeve het Grote-Stedenbeleid.
- *Nazorg methodiek rapport*: begeleiding van de evaluaties van het Jukebox-model (het model voor het gevangeniswezen). Naast een aantal presentaties van het nieuw ontwikkelde model voor het gevangeniswezen (Jukebox-1 genaamd) heeft op twee manieren een evaluatie plaatsgevonden van dit model. Een kwalitatieve evaluatie is uitgevoerd door KPMG/BEA, een kwantitatief-econometrische door het SEO. Petra Steinmann en Frank van Tulder hadden zitting in de begeleidingscommissie van deze evaluaties. De evaluaties geven aan dat Jukebox-1 in de huidige vorm een bruikbaar instrument is ter ondersteuning van prognoses. Daarnaast geven zij suggesties voor verbeteringen.

- *Criminele vergezichten*: bijdrage aan een scenariostudie van de Werkgroep-Jammers. Petra Steinmann en Frank van Tulder participeerden in de Werkgroep Scenario's 1998 (Werkgroep-Jammers). Deze schetst in haar rapport 'Criminele vergezichten' (voorjaar 1998), ter voorbereiding van de kabinetsformatie, drie mogelijke scenario's in het beleid gericht op bestrijding van criminaliteit: intensivering van *preventie, opsporing danwel sancties*. Bij de inschatting van de ontwikkeling van de criminaliteit in de laatste twee scenario's is in belangrijke mate gebruikgemaakt van het Jukebox-1 model.

Lopende projecten

- *Gegevensarchitectuur OM*: deelnemen aan de werkgroep in het kader van de reorganisatie van het OM.
- *CBS*: in overleg met het CBS trachten te komen tot een verbetering van de wederzijds bestaande gegevensverzamelingen.
- *Criminaliteit en Rechtshandhaving*: het maken van een publicatie over de strafrechtshanden in samenwerking met het CBS. In samenwerking met het CBS wordt gewerkt aan een jaarlijks terugkerende publicatie over de criminaliteit in Nederland. Deze gezaghebbende publicatie beoogt een zo volledig mogelijk beeld te geven over het vóórkomen van criminaliteit en de strafrechtelijke reactie. De eerste publicatie komt naar verwachting in september 1999 uit.
- *European Sourcebook*: het inrichten en vullen van een database ten behoeve van het European Sourcebook en het meewerken aan deze publicatie. Vanuit de Raad van Europa wordt gewerkt aan het 'European Sourcebook'. Hierin wordt een cijfermatig overzicht gegeven van de criminaliteit in Europa (van een veertigtal deelnemende landen). Het sourcebook wordt samengesteld door een expertgroep waarin Nederland vertegenwoordigd is door WODC/SIBa.
- *ILSES*: het participeren in een werkgroep ten behoeve van de ontwikkeling van ILSES (Integrated Library and Survey data Extraction System). In Europees verband (EU) wordt een systeem ontwikkeld om zowel documentaire als statistische informatie gemakkelijk op te slaan en toegankelijk te maken. WODC/SIBa en WODC/DIV participeren in een workshop ter ondersteuning van deze ontwikkeling.
- *Prognose sanctiecapaciteit (PSC2003)*: actualisering van de raming voor het gevangeniswezen en andere vormen van sanctiecapaciteit voor de periode tot 2003. Conform de voorstellen van de Werkgroep Prognose sanctiecapaciteit zal WODC/SIBa in het vervolg jaarlijks actuele prognoses opstellen. In dat kader verschijnt in het najaar een actualisering van de prognoses tot het jaar 2003. De bestreken terreinen zijn HALT-maatregelen, taakstraffen minder- en meerderjarigen, gevangeniswezen, vreemdelingenbewaring, jeugdinrichtingen en tbs-inrichtingen.
- *HKS*: het onderzoeken van de bruikbaarheid van het Herkenningsdienstsysteem (HKS) voor daderanalyses. Het HKS bevat informatie over processen-verbaal van aangifte,

ophelderingen en daders. De HKS-pilot heeft direct verband met het project 'Criminaliteit en rechtshandhaving'. Een van de onderdelen van dit project betreft een daderanalyse, vooral gericht op daders van geweld, waarvoor het HKS dé bron is. Deze geweldsdaderanalyse kan beschouwd worden als inhoudelijke testcase voor de pilot.

Hoofddoelstelling van het project is het (verder) opbouwen en vastleggen van HKS-expertise binnen het WODC. Deze doelstelling wordt als volgt geoperationaliseerd: (1) het in kaart brengen van de (on)mogelijkheden van het HKS ten behoeve van landelijk dekkende beleids- en onderzoeksinformatie, (2) het ontwikkelen en documenteren van een HKS-database structuur middels MS-ACCESS, (3) het ontwikkelen en documenteren van programmatuur in MS-ACCESS gericht op het maken van analysebestanden op basis van deze HKS-database, (4) toetsen van de haalbaarheid en wenselijkheid van het opzetten van een (beperkte) landelijke HKS-database bij het WODC, (5) het actualiseren van de HKS bevragingprocedure, alsmede het doen van voorstellen tot het stroomlijnen daarvan in de nabije toekomst

- *Modellering sanctiecapaciteit jeugd*: het ontwikkelen van een verklaringsmodel voor de sanctiecapaciteit van jeugdinrichtingen, taakstraffen minderjarigen en HALT-maatregelen. Dit onderzoek beoogt een verklaringsmodel te ontwikkelen voor de sanctiecapaciteit van jeugdinrichtingen, HALT-maatregelen en taakstraffen voor minderjarigen. Dit model zal, naar analogie met het Jukebox-1 model voor het gevangeniswezen, gebaseerd zijn op tijdreeksanalyses op macroniveau.
- *Verdieping model gevangeniswezen*: het verder ontwikkelen van het Jukebox-model, mede naar aanleiding van de in 1998 uitgevoerde evaluaties. Mede naar aanleiding van de bovenbeschreven evaluaties zal bekeken worden waar het Jukebox-1 model voor het gevangeniswezen kan worden verbeterd en via externe informatie verder kan worden ingevuld.

Bijlage 4

Lijst van in 1998 verschenen wetenschappelijke artikelen

Baas, N.J.

Het effect van voorlichting en politie op school

Tijdschrift voor de Politie, jrg. 60, nr. 4, 1998, pp. 20-23

Baas, N.J.

Praatjes voor de vaak?

SEC, jrg. 12, nr. 2, 1998, pp. 18-20

Baas, N.J.

Mensenjagers en hun prooi

SEC, jrg. 12, nr. 3, 1998, pp. 7-9

Baas, N.J.

Criminele verslaafden onder druk

SEC, jrg. 12, nr. 4, 1998, pp. 15-18

Baas, N.J.

Literatuurstudie naar stalkers en hun slachtoffers. In: L.M.M. Royakkers, A. Sarlemijn (red.), *Stalking strafbaar gesteld*

Deventer, Gouda Quint, 1998

Baas, N.J., Ed. Leuw

Gedwongen behandeling, een nieuwe optie voor pragmatisch drugsbeleid

Tijdschrift voor Alcohol, Drugs en andere Psychotrope stoffen, jrg. 23, nr. 3, 1998, pp. 81-96

Bijleveld, C.C.J.H.

Methodological issues in the study of domestic victimisation prevalence

European Journal on Criminal Policy and Research, jrg. 6, nr. 4, 1998, pp. 607-615

Bijleveld, C.C.J.H., E. van der Burg

Analysis of longitudinal categorical data using optimal scaling techniques. In:

C.C.J.H. Bijleveld, L.J.Th. van der Kamp

e.a. (red.), *Longitudinal data analysis; designs, models and methods*

Londen, Sage, 1998, pp. 46 e.v.

Bijleveld, C.C.J.H., L.J.Th. van der Kamp e.a.

Longitudinal data analysis; design, models and methods

Londen, Sage, 1998

Bijleveld, C.C.J.H., L.J.Th. van der Kamp

Methodological issues in longitudinal research. In: C.C.J.H. Bijleveld, L.J.Th. van der Kamp e.a. (red.), *Longitudinal data analysis; designs, models and methods*

Londen, Sage, 1998, pp. 1-45

Bijleveld, C.C.J.H., M.M. Kommer

The WODC Research and Documentation Centre: past and current research

International Review of Law, Computers & Technology, jrg. 12, 1998, pp. 295-305

Bijleveld, C.C.J.H., A. Ouweneel

El ciclo económico en el México borbónico: contra el uso de la 'recaudación del diezmo líquido en pesos' en investigación histórica. In: *Ciclos interrumpidos. Ensayos sobre historia rural Mexicana. Siglos XVIII-XIX*

Zinacantepec, El colegio Mexiquense, 1998

Bijleveld, C.C.J.H., L. Bakker, J. Hendriks

Contact crimes in relation to neuroticism, impulsiveness, conscience formation and intelligence: an exploratory discriminant analysis in juvenile delinquents

Psychology, Crime and Law, jrg. 4, 1998, pp. 341-360

Bijleveld, C.C.J.H., A. Mooijaart, L.J.Th. van der Kamp

Epilogue. In: C.C.J.H. Bijleveld, L.J.Th. van der Kamp e.a. (red.), *Longitudinal data analysis; designs, models and methods* Londen, Sage, 1998, pp. 371-384

Bijleveld, C.C.J.H., K. Willemse, N.H. Osman

One from the heart; between family and friends in al-Halla, West Sudan. In: C. Risseeuw, K. Ganesh (red.), *Negotiation and social space* New Delhi, Sage, 1998, pp. 295-323

Bijleveld, C.C.J.H., A. Mooijaart, M. Brouwers, I. Loewenthal

Over modellen voor de analyse van spreiding van recidive over tijd, type delict en dadergroepen
Tijdschrift voor Criminologie, jrg. 40, nr. 4, 1998, pp. 385-403

Bijleveld, C.C.J.H., A. Mooijaart, L.J.Th. van der Kamp, W.A. van der Kloot

Structural equation modelling of longitudinal data. In: C.C.J.H. Bijleveld, L.J.Th. van der Kamp e.a. (red.), *Longitudinal data analysis; designs, models and methods* Londen, Sage, 1998

Bijleveld, C.C.J.H., M.J. Wolf, B. Wolf, G. Beunen, P. Casaer

The predictive validity of developmental testing of extremely jaundiced African infants

Developmental Medicine and Child Neurology, jrg. 40, 1998, pp. 405-410

Boendermaker, L.

Justitieel inrichtingswerk en jeugdgevangenenissen

Handboek jeugdzorg, november 1998, B.1-1-B.1-17

Bol, M.W.

Gedragbeïnvloeding van voetbalvandalen

Proces, jrg. 77, nr. 1, 1998, pp. 17-21

Bol, M.W.

Ook kind onder twaalf verdient straf
NRC Handelsblad, 14 april 1998

Bol, M.W.

'Niet bij snelheid alleen' (boekbespreking proefschrift O.J. Bosker)

Tijdschrift voor Criminologie, jrg. 40, nr. 2, 1998

Bunt, H.G. van de

Recensie oratie v.d. Heuvel

Tijdschrift voor Criminologie, jrg. 40, nr. 4, 1998, pp. 428-443

Bunt, H.G. van de (red.)

Themanummer

Tijdschrift voor Criminologie, jrg. 40, nr. 4, 1998

Bunt, H.G. van de

Een partijtje simultaan. In: G. van den Heuvel, R. van Swaningen (red.), *Criminaliteit en sociale rechtvaardigheid* Nijmegen, Ars Aequi, 1998

Bunt, H.G. van de, G.J. Bruinsma

Spreiding en concentratie van criminaliteit

Tijdschrift voor Criminologie, jrg. 40, nr. 4, 1998, pp. 334-344

Bunt, H.G. van de, I. Haen

Seoul bijdrage

Bunt, H.G. van de, W. Huisman

Gehoor geven aan maatschappelijke verwachtingen. In: B. Hessel, P. de Graaf (red.), *Over recht en bedrijfsethiek; pleidooien voor samenwerking*

Nijmegen, Ars Aequi, 1998

Daalen, R. van, C.C.J.H. Bijleveld

Huiselijk geweld; ruis en resultaat
(besprekingsartikel)

Tijdschrift voor Criminologie, jrg. 40, nr. 1,
1998, pp. 59-69

Docter-Schamhardt, B.J.W.,**M. Grapendaal, N.M. Mertens**

Meisjes en criminaliteit; zijn meisjes in de
wieg gelegd voor een criminele carrière
Justitiële verkenningen, jrg. 24, nr. 6, 1998,
pp. 82-96

Doornhein, L., B.A.M. van Stokkom

Het WODC als koekoeksjong. In: B.A.M.
van Stokkom (red.), *25 jaar jubileum
WODC*

Den Haag, Ministerie van Justitie, WODC,
1998, pp. 40-45

Eshuis, R.J.J., P. de Graaf

Misstanden en misverstanden; de alter-
natieve instrumentatie van milieubeleid
Milieu & recht, jrg. 25, nr. 10, 1998,
pp. 226-230

Grapendaal, M.

De glorie van sterk en centraal leider-
schap (recensie)

Tijdschrift voor Criminologie, jrg. 40, nr. 4,
1998

Grapendaal, M., Ed. Leuw, J.M. Nelen

Drogue et delinquance dans un contexte
de tolerance; la situation à Amsterdam.
In: *Dossier Drogue; du bon usage des
politiques publiques*

Les cahiers de la securite interieure,
nr. 32, 1998

Grapendaal, M., B. van der Linden

Naar een nieuw straftoematingsbeleid;
penitentiare capaciteitsproblemen en
Amerikaanse oplossingen

Justitiële verkenningen, jrg. 24, nr. 5, 1998,
pp. 8-26

Huisman, W., E. Niemeijer

Zicht op organisatiecriminaliteit

Den Haag, Sdu, 1998

Huisman, W., E. Niemeijer

Weinig zicht op organisatiecriminaliteit

SEC, jrg. 12, nr. 3, 1998, 27-29

Kleemans, E.R.

Individu en buurt; oude en nieuwe wegen
in de criminologie

Tijdschrift voor Criminologie, jrg. 40, nr. 2,
1998, pp. 210-215

Kleemans, E.R., A.R. Draisma

Criminologie en wetenschapstheorie

Nieuws voor criminologen, jrg. 9, nr. 1,
1998, pp. 14-20

Klein-Meijer, M.A.V.

Das Wetenschappelijk Onderzoek- en
Documentatiecentrum (WODC) und die
europäischen Zusammenarbeitsprojekte
ICPIN und EDRN. In: H.-J. Kerner, J.-M.
Jehle, E. Marks (red.), *Entwicklung der
Kriminalprävention in Deutschland*

Mönchengladbach, Forum Verlag Godes-
berg, 1998, pp. 181-190

Klijn, A.

Over(-)tijdige gerechtelijke afdoening;
bundel congres 14/15 mei 1998

Klijn, A.

De Wrb short list; enkele essentiële
onderscheidingen ten behoeve van een
zindelijke discussie; geplaatst op:
www.rechtsbijstand.org/wrb

Klijn, A., N. Dijkhoff

De loper uit voor de beleidsdirecteur. In:
B.A.M. van Stokkom (red.), *25 jaar
jubileum WODC*

Den Haag, Ministerie van Justitie, WODC,
1998, pp. 26-31

Klijn, A., N.J. Baas, N. Dijkhoff

Aan de vruchten herkent men de boom;
enkele cijfers over WODC-publicaties. In:

B.A.M. van Stokkom (red.), *25 jaar jubileum WODC*

Den Haag, Ministerie van Justitie, WODC, 1998, pp. 44-55

Kruissink, M.

Recherchefunctie in regio's

Algemeen Politieblad, jrg. 147, nr. 15, 1998, pp. 18-19

Leuw, Ed.

Criminaliteit en overlast; verkenning drugsbeleid in Nederland

Zoetermeer, STG, 1998, pp. 119-130

Leuw, Ed.

De capaciteitscrisis in de TBS, feiten en verklaringen

Proces, jrg. 77, nr. 7/8, 1998

Leuw, Ed.

Tussen de klippen van politieke correctheid en ethocentrisme (besprekingsartikel)

Tijdschrift voor Criminologie, jrg. 40, nr. 2, 1998, pp. 202-210

Leuw, Ed.

De samenhang tussen drugs en criminaliteit

Tijdschrift voor de Politie, jrg. 60, nr. 3, 1998, pp. 27-32

Nelen, J.M.

Kind aan huis bij de politie; enkele dilemma's voor de wetenschap

Justitiële verkenningen, jrg. 24, nr. 8, 1998, pp. 18-26

Nelen, J.M.

Brutaliteit, bluf en overtuigingskracht

SEC, jrg. 12, nr. 5, 1998, pp. 12-14

Nelen, J.M., L. Doornhein

Twee kroketten met brood voor eigen rekening. In: B.A.M. van Stokkom (red.), *25 jaar jubileum WODC*

Den Haag, Ministerie van Justitie, WODC, 1998, pp. 18-25

Netburg, C.J. van

Van verkenning naar professionalisering; het WODC op Intranet en internet

De juridische Bibliothecaris, 1998, nr. 2, pp. 28-30

Niemeijer, E.

Corruptie; een kwestie van vertrouwen.

In: W.E.C.A. Valkenburg, A.A.G.J.M. de Weert (red.), *Corruptie; verschijningsvormen, opsporing, bestrijding en voorkoming* Lelystad, Koninklijke Vermande, 1998

Niemeijer, E.

Huisvestingsproblemen van (ex-)gedetineerden

Proces, jrg. 77, nr. 7/8, 1998, pp. 127-129

Niemeijer, E., P. Meesters

De CID-en; risico-denkers avant-la lettre.

In: G. van den Heuvel, R. van Swaningen (red.), *Criminaliteit en sociale rechtsvaardigheid*

Nijmegen, Ars Aequi Libri, 1998

Niemeijer, E., J. Timmer

The Dutch National Ombudsman; moving in the right direction. In: J. Brand, D. Stempel (red.), *Soziologie des Rechts, Festschrift für Erhard Blankenburg zum 60. Geburtstag*

Nomos Verlagsgesellschaft, 1998

Schriften der Vereinigung für

Rechtssoziologie, nr. 24

Niemeijer, E., W.M.E.H. Beijers,

G.W.A. van Galen

Huisvestingsproblemen van (ex-)gedetineerden

Amsterdam, Nederlandse Woonbond, 1998

Spaans, E.C.

Community service in the Netherlands; its effect on recidivism and net-widening

International Criminal Justice Review, jrg. 8, 1998, pp. 1-14

Stokkom, B.A.M. van

Solidariteit zonder kleren; een repliek
Socialisme en democratie, 1998, nr. 1

Stokkom, B.A.M. van

Politieke partij moet meer afstand nemen
van kiezer (boekbespreking)
de Volkskrant, 20 februari 1998

Stokkom, B.A.M. van

Neoliberalen negeren eigen klassieken
(boekbespreking)
Socialisme en democratie, 1998, nr. 5

Stokkom, B.A.M. van

Een geschenk van de beschaving
de Volkskrant, 5 juni 1998

Stokkom, B.A.M. van

Democratisch nut; over gelijkheid, ver-
trouwen en bedrijvigheid
Nijenrode Management Review, juli/
augustus 1998

Stokkom, B.A.M. van

Regeringsverklaring is voor de Tevreden
Meerderheid
Trouw, 26 augustus 1998

Stokkom, B.A.M. van

Er is een verschil tussen burgers en
burgermannen
de Volkskrant, 17 oktober 1998

Stokkom, B.A.M. van

Structureel vernederd; zelfrespect en
criminaliteit. In: G. van den Heuvel, R. van
Swaningen (red.), *Criminaliteit en sociale
rechtvaardigheid*
Nijmegen, Ars Aequi, 1998

**Stokkom, B.A.M. van, M.A.V. Klein-
Meijer**

Gek op lastige mensen. In: B.A.M. van
Stokkom (red.), *25 jaar jubileum WODC*
Den Haag, Ministerie van Justitie, WODC,
1998, pp. 8-17

Terlouw, G.J., L. Doornhein

Ontzettend veel elan en dat moet zo
blijven. In: B.A.M. van Stokkom (red.),
25 jaar jubileum WODC
Den Haag, Ministerie van Justitie, WODC,
1998, pp. 32-39

**Waard, J. de, R.F. Meijer,
M.M. Schreuders**

Geweldscriminaliteit in 15 Europese
landen
SEC, jrg. 12, nr. 2, 1998, pp. 5-8

Bijlage 5

Lijst van overige activiteiten

P. Albers

Lid van de Werkgroep Effecten
Lid van de deelredactie van het tijdschrift MODUS
Secretaris begeleidingscommissie Experimenten echtscheidingsbemiddeling
Secretaris begeleidingscommissie Experimenten omgangsbemiddeling
Secretaris Stuurgroep Informatietechnologie en recht

E.A.J.M. van den Berg

Lid Stuurgroep Milieuscan politieregio Brabant-Zuid-Oost
Lid discussiegroep georganiseerde criminaliteit Willem Pompe Instituut Utrecht
Lid Werkgroep Lereren d.m.v. evalueren van grootschalige opsporingsonderzoeken (L.E.G.O.)
Lid klankbordgroep milieuproject 'Schone Lent'(DCR)

W.M.E.H. Beyers

Universitair docent, vakgroep Criminologie, Vrije Universiteit Amsterdam
Lid faculteitsraad, Faculteit der Rechtsgeleerdheid, Vrije Universiteit Amsterdam

C.C.J.H. Bijleveld

Universitair docent, sectie Methoden & Technieken, vakgroep Psychologie, Rijksuniversiteit Leiden
Voorzitter onderzoeksgroep Longitudinale modellen
Redacteur Sociaal Wetenschappelijke sectie Kwantitatieve methoden
Redacteur Sudan Medical Journal
Lid begeleidingscommissie BONG

L. Boendermaker

Lid begeleidingscommissie Follow-up buro WESP
Lid Projectgroep Selectie en plaatsing JJI
Lid redactieraad Justitiële verkenningen

M.W. Bol

Lid Ontwikkelteam Effectiviteit interventiestrategieën ten behoeve van het college van procureurs-generaal
Lid Departementale Werkgroep Jeugdcriminaliteit

H.G. van de Bunt

Hoogleraar Empirische Criminologie, vakgroep Criminologie, Vrije Universiteit van Amsterdam

Voorzitter Werkgroep Criminaliteit en MKB van het RMK

Lid redactieraad European Journal on Criminal Policy and Research

Lid redactieraad Justitiële verkenningen

Lid redactieraad Tijdschrift voor Criminologie

Lid programmacommissie Mag-Aandachtsgebied M&T, NWO

Lid Werkgroep Effecten

Lid Commissie Politie en wetenschap

Lid Adviescommissie Georganiseerde criminaliteit en organisatiecriminaliteit, Beraad van Korpschefs

Lid Werkgroep Strategie begroting

Lid voorbereidingscommissie Bijzondere leerstoelen rechtspleging

Lid Stuurgroep Sanctiestelsel

Lid curatorium bijzondere leerstoel criminologie, Universiteit Maastricht

Docent Masters of criminology Leuven

Lid Raad van Advies SCP

Lid monitorcommissie Notariaat

Lid Meijers Instituut

Voorzitter congrescommissie NVK

Lid van het college van ondersteuning van de Stichting Beroepsmoraal en Misdaadpreventie

B.H. Cohen

Lid afdeling Juridische Informatie NVB

Lid afdeling Speciale Bibliotheken NVB

C. Cozijn

Lid Werkgroep Inhoud Letsel Informatie Systeem

Lid Werkgroep Representativiteit LIS

Lid Commissie Standaardisatie ongevalgegevens

Lid begeleidingscommissie Kostenmodel letsels

Lid Onderdeelscommissie

J.W.C. Dekker

Lid begeleidingscommissie 'Bestuurlijke risico's beperkte toelating afvalstof-bedrijven' (VROM/V&W).

Gastdocent cursus 'Beleidsevaluatie', Rijks Opleidings Instituut Den Haag

R.J.J. Eshuis

Lid klankbordgroep Evaluatie Kernteam Milieu

A.A.M. Essers

Lid Werkgroep Verbetering beleidsinformatievoorziening

O. Etman

Lid Projectgroep Europese aanbesteding organisatie advieswerk

Lid begeleidingscommissie Veilig wonen

P.P.J. Groen

Lid Werkgroep Betrouwbare managementinformatie OM

M. Grapendaal

Voorzitter Ondernemingsraad Algemene Leiding

Lid klankbordgroep JIB

Lid Werkgroep COST A-6; Europese Unie, evaluaties van acties ter bestrijding van de drugsproblematiek

F. Heide

Lid begeleidingscommissie Deelname aan buitenlandse kansspelen

R.B.P. Hesseling

Lid Commissie Woonstijlen

Lid ACC-werkgroep Misdaadanalyse

Lid Expert group Mechanisme aard en omvang van de georganiseerde misdaad in de Europese Unie

Lid begeleidingscommissie Infrastructuur en woninginbraak

P.A. Kamphorst

Lid Ondernemingsraad Algemene leiding

E.R. Kleemans

Lid begeleidingscommissie Project Innovatie strategische misdaadanalyse van het Kwaliteitsprogramma Veilig Wonen

Bestuurslid NVK (Nederlandse Vereniging voor Kriminologie)

Lid Landelijke Werkgroep Misdaadanalyse

M.A.V. Klein-Meijer

Lid afdeling Wetenschappelijke Bibliotheken van de NVB

Redacteur Justitiële verkenningen

Lid Werkgroep I-carrousel
 Lid Bibliotheekcommissie Justitie
 Lid Stuurgroep Internet\Intranet Justitie
 Lid Ontwikkelteam Effectiviteit interventiestrategieën

A. Klijn

Associate van het Institute for the study of the legal profession, Faculteit der Rechtsgeleerdheid, Universiteit van Sheffield
 Universitair hoofddocent, vakgroep rechtstheorie, Rijksuniversiteit Groningen
 Lid working group on the comparative study of the legal professions

M. Kruissink

Redacteur SEC
 Lid Werkgroep Personeel en enquête bestuursdepartement
 Lid klankbordgroep onderzoek Beheer van vuurwapens bij de politie

P.H. van der Laan

Redacteur Tijdschrift voor Criminologie
 Lid redactieraad Tijdschrift 0-25
 Lid deelredactie Delikt en Delinkwent
 Lid Stuurgroep Cliëntvolgsysteem jeugdcriminaliteit
 Lid begeleidingscommissie Rijksuniversiteit Groningen rijksinrichting Den Eng
 Lid begeleidingscommissie Cliënt-vertrouwenspersonen jeugdhulpverlening
 Lid Raad van deskundigen Centrum voor daghulp en training Eindhoven
 Lid Klankbordgroep Programma kwaliteitszorg Justitiële Jeugdinrichtingen
 Lid Coördinatiegroep Opvoedingsondersteuning
 Lid begeleidingscommissie Willem Pompe Instituut achtergronden racistisch geweld
 Lid Departementale werkgroep jeugdcriminaliteit
 Voorzitter International Workshop Noordwijkerhout
 Voorzitter conferentie Integrale aanpak jeugdcriminaliteit district Lekstroom
 Scientific Expert, Raad van Europa Expert Committee Implementation of the European Rules on Community Measures

Ed. Leuw

Lid Centrale Commissie Behandeling Heroïneverslaafden
 Lid Scientific Board European Monitoring Center Drug Adiction
 Lid begeleidingscommissie Focal Point European Monitoring Center Drug Adiction
 Lid begeleidingscommissie Toekomstscenario's Drugsbeleid
 Lid Steering Group New Synthetic Drugs van het EMCDDA
 Lid denktank DJI Kosten en effectiviteit

Lid Werkgroep Early warning mechanismen (drugsgebruik) van VWS
Lid Commissie Overlast en openbare orde van het CCBH

F. Luykx

Lid begeleidingscommissie Evaluatie dading

R.F. Meijer

Lid Werkgroep Criminaliteitskaart
Lid Werkgroep (Publiek-)Geweld

N.M. Mertens

Secretaris Onderdeelscommissie

M.H. Moene

Lid Onderdeelscommissie

E.M. Naborn

Lid Stuurgroep Justitie emancipatie stimulering
Voorzitter begeleidingscommissie Rechtseenheid in de rechtseenheidskamer

J.M. Nelen

Lid Landelijk Ontnemingsoverleg (LOO)
Lid BFO-platform
Lid Werkgroep Misdaad-geld-straf (EUR/NSCR/WODC)
Lid van de Projectgroep L.E.G.O.
Lid redactieraad Justitiële verkenningen
Secretaris van de Adviescommissie Onderzoek georganiseerde criminaliteit
Lid van de Raad van deskundigen ter ondersteuning van de Europese Commissie bij het opstellen van het jaarplan voor het Falcone-programma

C.J. van Netburg

Lid afdeling Juridische Informatie NVB
Lid Literatuuronderzoekers en informatiespecialisten NVB
Lid Ontwikkelteam Effectiviteit interventiestrategieën (OM)
Lid justitiële redactieraad Justweb/Internet

E. Niemeijer

Secretaris VSR
Voorzitter geschillencommissie Haarlem
Voorzitter begeleidingscommissie en forum (ontneming)
Cursusleider criminaliteitsbeleid

Lid congres commissie NVK
Docent criminologie rechercheopleiding marechaussee
Docent environmental management
Lid klankbordgroep misdaadanalyse politie NHN
Lid VCW, coördinator alliantie NW, voorzitter vakgroep, VPC
Voorzitter begeleidingscommissie BONJO
Voorzitter workshop jeugdcriminaliteit
Lid Adviesraad TvK

L.A. van den Ouden

Penningmeester Sociaal Fonds, Ministerie van Justitie

I. Passchier

Secretaris Adviescommissie Onderzoek georganiseerde criminaliteit
Lid redactieraad Justitiële verkenningen
Lid van de begeleidingscommissie Sterven op verzoek, Universiteit voor Humanistiek

G. Paulides

Lid Onderdeelscommissie

P.R. Smit

Docent Ontwikkelomgevingen en Software Engineering, Haagse Hogeschool

P.L.M. Steinmann

Secretaris van de begeleidingscommissie Prognose sanctiecapaciteit
Lid Stuurgroep Justitie emancipatie stimulering
Lid Werkgroep Preventie-scenario's
Lid begeleidingscommissie Econometrische evaluatie Jukebox-1
Lid begeleidingscommissie Kwalitatieve evaluatie Jukebox-1
Lid begeleidingscommissie Internationale vergelijking kosten detentie

K.E. Swierstra

Lid Justitieel Drugs Beraad
Lid Justitieel Coördinerend Drugsoverleg
Lid justitiewerkgroep Justitie in de buurt
Lid begeleidingscommissie Sociaal en Cultureel Rapport
Plv. lid Werkgroep Strategie Begroting
Lid Drugs-onderzoekscommissie MORE, gemeente Den Haag

G.J. Terlouw

Lid begeleidingscommissie ITS onderzoek 'lange termijneffecten JPP land van Cuijk'
Lid Departementale Werkgroep Geweld op straat
Lid departementale klankbordgroep Opvoedingsondersteuning en ontwikkelingsstimulering

W.A.C. van Tilburg

Voorzitter Onderdeelscommissie

F.P. van Tulder

Lid Werkgroep Preventie-scenario's
Lid denktank kosten-effectiviteit
Lid Werkgroep Economische effecten rechtspraak
Lid begeleidingscommissie Econometrische evaluatie Jukebox-1
Lid begeleidingscommissie Kwalitatieve evaluatie Jukebox-1
Lid begeleidingscommissie Strafmaxima

H.C.L. Vreugdenhil

Lid voorbereidingscomité publicatieprijs van de Stichting Maatschappij, Veiligheid en Politie
Lid begeleidingscommissie Interdepartementale beleidsonderzoek tbs

R.A. Visser

Lid curatorium GEOPLAN, Beleid en Onderzoek
Lid Werkgroep Evaluatie-onderzoek, Platform Beleidsanalyse

B.S.J. Wartna

Lid Werkgroep JDS/Rap

Bijlage 6

Personeelsbezetting WODC 1 januari 1999

Directeur WODC

prof. dr. H.G. van de Bunt

Controller

J.W. Hoogduijn

Bureau Management Ondersteuning

Hoofd

L.A. van den Ouden

Medewerker

J. Ilmer

J.L. Krul

Hoofd secretariaat

mw. M.A. Passchier

Secretaresses

mw V.A.T. van de Broek

mw. P.A. Broeke

mw. A.I. Ledda-van der Meché

mw. F.A.J.M. Lunenburg-van den Heuvel

mw. S.E.J. van Veen

IF/detachering

J.J.A. Essers

Tijdelijke medewerker

mw. R.M. Jansen

mw. C.F.M. van der Meij

Afdeling Onderzoek

Hoofd

drs. S.E. de Bie

Programmacoördinatoren

mw. dr. C.C.J.H. Bijleveld

mr. dr. E. Niemeijer

Hoofdonderzoeker

mw. dr. M.W. Bol

dr. A. Klijn

mr. drs. J.M. Nelen

Historisch onderzoeker

dr. mr. M.E. Verburg

Wetenschappelijk onderzoekers

mw. drs. N.J. Baas

mw. drs. E.A.I.M. van den Berg

mw. drs. L. Boendermaker

drs. R.J.J. Eshuis

dr. E.R. Kleemans

mw. drs. M.G.J. Kockelkoren

drs. M. Kruissink

drs. Ed. Leuw

mw. drs. N.M. Mertens

drs. G.J. Terlouw

drs. B.S.J. Wartna

Coördinator Methoden en Technieken

mr. drs. C. Cozijn

Onderzoekmedewerkers

R. Aidala

mw. E.J.M. Barendse-Hoornweg

mw. mr. E.M.Th. Beenakkers
mw. drs. L.W. Bles
mw. M. Brouwers
mw. mr. N. Dijkhoff
mw. B.J.W. Docter-Schamhardt
A.A.M. Essers
mw. drs. P.A. Kamphorst
drs. R.F. Kouwenberg
G. Paulides
mw. drs. C. Verwers

*Consulent wetenschappelijke
automatisering*

mw. T.C. Remmelzwaal

IF/detachering

dr. P.C. van Duyn
dr. P.H. van der Laan
drs. E.C. Spaans

Tijdelijke medewerkers

mr. J. Barenzen
dr. J.L.M. Boek
mr. R.J. Bokhorst
mw. drs. F. Heide
mw. drs. N. van der Heiden-Attema
mw. mr. A.M. van Hoorn
mw. drs. F. Luykx
mw. drs. J. van der Schaaf
mw. dr. W.H. Smeenk
mw. dr. J. Smit
dr. K.E. Swierstra
mr. P.A.M. Verrest
mw. dr. H. van der Vinne

**Afdeling Externe Wetenschappelijke
Betrekkingsen**

Hoofd, plaatsvervangend directeur WODC

dr. R.A. Visser

Senior projectbegeleiders

drs. O. Etman
dr. M.P. Tummers

Projectbegeleiders

dr. P. Albers
drs. J.W.C. Dekker
mw. drs. E.M. Naborn
mw. drs. A. Daalder

IF/detachering

dr. H.C.L. Vreugdenhil

Tijdelijke medewerkers

mw. I.G.J. Lammers
mw. A.M.M. van Breugel
mw. drs. J.W. Plaisier

**Afdeling Statistische
Informatievoorziening en
Beleidsanalyse**

Hoofd
vacature

Coördinator
dr. F.P. van Tulder

Senior medewerkers
drs. W. van der Heide
drs. G.A.L.M. Huijbregts
drs. R.F. Meijer
drs. M.M. Schreuders
drs. P.R. Smit
mw. drs. P.L.M. Steinmann

Medewerkers
P.P.J. Groen
mw M.H. ter Horst-van Breukelen
L.K. de Jonge
mw. E. van Panhuis
mw. W.A.C. van Tilburg

IF/detachering
drs. P.P.M. van Hooff

Tijdelijke medewerkers
D. Boer
dr. J.H. Siero
mw. mr. W.M.Garnier

**Afdeling Documentaire
Informatievoorziening**

Hoofd
mw. drs. M.A.V. Klein-Meijer

Eindredacteur JV
dr. B.A.M. van Stokkom

Redacteur JV
mr. P.B.A. ter Veer

Documentaire informatiespecialisten
mw. drs. A.H. Baars-Schuyt
L.A. Hermsen
mw. M.H. Moene
C.J. van Netburg
mw. P.H.T. Secherling

Medewerkers redactie en publiciteit
mw. drs. M.J. Kok
mw. M.E. Sampiemon
H.J.J. Simons

*Redactiemedewerker European Journal on
Criminal Policy and Research*
mw. K.E. Slabbers-Verstraeten

Secretariaatsmedewerker
mw. A. Weide-Eind

Bureaumedewerker
mw. A.H. van der Heyden-Bernard

Tijdelijke medewerkers
mw. C.E.W.M. van Bragt
mw. B.H. Cohen
R.G.H. van Kaam
C.H.L. Morre

Bijlage 7

Benutting WODC-producten

Rapporten in de reeks Onderzoek en beleid

rapporten	benut ja/nee	afnemer
Eind goed, al goed? De leefsituatie van jongeren een jaar na vertrek uit een justitiële behandelinstelling	Ja, resultaten worden gebruikt binnen het programma kwaliteitszorg Justitiële Jeugdinrichtingen	DJI
Instroom en capaciteit in de tbs-sector; geregistreerde gegevens en inzichten van deskundigen	Ja, interdepartementale beleidsonderzoek (IBO) zullen voorstellen gedaan worden om tbs efficiënter te maken	DJI
Meisjescriminaliteit in Nederland	Ja, ten behoeve van prioriteitstelling programma jeugdcriminaliteit	Dep. Werkgroep Jeugdcriminaliteit
Het vermogen te ontnemen; evaluatie van de ontnemingswetgeving, eindrapport	Ja, er is een wetswijziging in voorbereiding 'strafbaar stelling witwassen' De 10-zakenrichtlijn van het OM wordt losgelaten	DGRH/DW
Een kwestie van tijd; onderzoek naar de doorlooptijd in handelszaken	Nee, nog niet, wordt in beleidsontwikkeling meegenomen	DRP
De positie van vrouwen in de asielprocedure	Ja, leidt niet tot beleidswijziging	DVB
Georganiseerde criminaliteit in Nederland; rapportage op basis van de WODC-monitor	Ja, ten behoeve van de tweejaarlijkse rapportage aan de Tweede Kamer over de aard van de georganiseerde criminaliteit in Nederland. Het levert een bijdrage aan de bijstelling van de recherchestrategie in de aanpak van de georganiseerde misdaad	DGRH
Jong en gewelddadig; ontwikkeling en achtergronden van de geweldscriminaliteit onder jongeren	Nee, het onderzoek is wel afgerond	DPJS
De rechtsbijstandsubsidie herzien; een evaluatie van de toegangsregulering in de Wet op de rechtsbijstand	Ja, de resultaten worden ruimschoots gebruikt binnen de Wrb-regelgeving	DRJB

Rapporten in de reeks Onderzoeknotities

rapporten	benut ja/nee	afnemer
Stalking; slachtoffers, daders en maatregelen tegen deze vorm van belagen	Nee, nog niet, het betreffende wetsontwerp wordt nog behandeld	WODC
Organisatie van de rechefunctie; een inventarisatie in de 25 regiokorpsen	Nee	DGRH/DOB
Twee halen, ...; over de prijs van meervoudig beroep op gesubsidieerde rechtsbijstand	Ja, bijdrage aan de rapportage van de Commissie Heroverweging eigen bijdrage rechtsbijstand (Commissie-Franken) aan de staatssecretaris van Justitie	DRJB
Strafrechtelijke opvang verslaafden (SOV); een literatuurverkenning naar voor de SOV relevante ervaringen met onvrijwillig geplaatste justitiabele verslaafden in binnen- en buitenland	Ja, het is naar de Tweede Kamer gestuurd en wordt gebruikt bij voorbereiding van behandeling wetsvoorstel SOV in de Tweede Kamer	DPJS
Ontwikkeling van de jeugdcriminaliteit: periode 1980-1996; een tussentijds verslag	Ja, ten behoeve van rapportage aan de Tweede Kamer 'Vier jaar Van Montfrans'	DPJS
Bijzondere verhoormethoden	Ja, wordt gebruikt door de Werkgroep Verhoormethoden van de recherche adviescommissie	Werkgroep RAC
Mondiaal met man en macht; evaluatie van het 4M onderzoek	Ja, bureau internationale rechtshulp in strafzaken (BIRS) stelt zich actiever op jegens het veld Ongenummerde, niet-beschikbare notitie	DGRH/DOB

Projecten EWB

projecten	benut ja/nee	afnemer
Horeca, EG-subsidiefraude, Arbeidsomstandighedenwet, Waterschapskeuren, Geluidshinder en veiligheidsrisico's veroorzaakt door vliegtuigen, Afvaltransporten, Samenwerking tussen gemeenten bij handhaving van milieurecht en ruimtelijk bestuursrecht, Kampeerwet / Wet op de openlucht recreatie, Handhaving van het bouwvergunning vereiste, Leerplichtwet, Pikmeerproblematiek	Ja, directe bijdrage aan de rapportage van de commissie bestuursrechtelijke en privaatrechtelijke handhaving (Commissie-Michiels)	DGWRR/DW
De evaluatie van de Politiewet 1993; een breedte onderzoek	Ja, bijdrage aan evaluatie en beoordeling van de Politiewet 1993 door het kabinet	DGWRR/DW, Dir. pol. BiZa
De evaluatie van de Politiewet 1993; een diepte onderzoek	Ja, bijdrage aan evaluatie en beoordeling van de Politiewet 1993 door het kabinet	DGWRR/DW, Dir. pol. BiZa
Stad en regels	Ja, bijdrage aan rapportage van de Werkgroep Stad en regels aan de Tweede Kamer	DGWRR/DW en EZ
Berekening wederrechtelijk verkregen voordeel milieudelicten	Ja, verbetering van de omgang in de de rechtspraak met de voordeelsontneming bij milieudelicten	DGWRR/DSH
Vergunningverlening bij bedrijfsvestiging	Ja, bijdrage aan de rapportage van de Werkgroep Vergunningsprocedures bij bedrijfsvestigingen aan de Tweede Kamer	DGWRR/DW en EZ
Effectiviteit van de sorteerproef	Ja, nog geen ontwikkeling van een nieuwe methode van de sorteerproef	DGWRR/DSH
Literatuuronderzoek naar organisatiecriminaliteit in Nederland; compliance-regelingen.	Nee, leidt tot nader onderzoek	DGRH
Verkenning drugsbeleid in Nederland	Ja, een bijdrage aan de Interdepartementale Werkgroep Toekomstig drugsgebruik	DAJS
Persecution by third parties	Ja, bijdrage aan de beleidslijn in deze van de staatssecretaris van Justitie	DGIIV/DVB
Evaluatie Wet Voorkoming schijnhuwelijken	Ja, leidt tot aanpassing Wet Voorkoming schijnhuwelijken	DGIIV/DVB
Crips in drievoud; een dossieronderzoek naar drie jeugdbendes	Nee, leidt tot nader onderzoek	DGPJS/DPJS

(Vervolg projecten EWB)

projecten	benut ja/nee	afnemer
Internationale kostenvergelijking detentie	Ja, heeft geleid tot voorstellen van de Werkgroep Versobering tot reductie van de personele overhead	DJI
Uitvoerbaarheid onderzoek GGZ-voorgeschiedenis van gedetineerden	Nee, leidt tot nader onderzoek	DJI
Kansen voor conflictbemiddeling	Ja, bijdrage aan het advies van platform ADR (Alternative Dispute Resolution)	DGWRR/DRJB
Kansen voor conflictbemiddeling	Ja, bijdrage aan het advies van platform ADR (Alternative Dispute Resolution)	DGWRR/DRJB
Het klachtvereiste in de zedelijkheids-wetgeving	Ja, leidt tot voorstel van aanpassing van de wet	DGWRR/DW
Kernteams als instrument voor de bestrijding van de zware georganiseerde criminaliteit	Ja, aanbieding aan de Tweede Kamer in het kader van de evaluatie van de kernteams en het Landelijk Recherche-team (LRT)	DGWRR/DSH
Evaluatie sober regime	Ja, aanpassing van de administratieve organisatie van de uitvoering en uitbreiding van de toepassing van het regime	DJI

Bijlage 8

Personeelsmobiliteit

Tabel 1: WODC'ers die elders een baan hebben aanvaard

naam	functie	afkomstig van	nieuwe werkg.
mw. L. Doornhein	medewerker publiciteit	DIV	onbekend
M. Grapendaal	onderzoeker	Onderzoek	DCRI
R.P.B. Hesseling	onderzoeker	Onderzoek	IND
M.M. Kommer	programmacoördinator	Onderzoek	DAJS
G.J. de Krosse	medewerker	SIBa	KLPD
mw. I. Passchier	senior projectbegeleider	EWB	DFEZ

Tabel 2: Functies binnen het WODC tijdelijk door in- en externe medewerkers vervuld

naam	functie	afkomstig van	tewerkgest. bij
D. Boer	medewerker	CBS	SIBa
mw. A.M.M. van Breugel	projectbegeleider	IND	EWB
mw. L. Dhonré	medewerker	CBS	SIBa
mw. J. Ilmer	medewerker BMO	DAZB	BMO
R.G.H. van Kaam	red. victimology website	DAJS	DIV
mw. M.G.J. Kockelkoren	onderzoeker	EWB	Onderzoek
mw. I.G.J. Lammers	medewerker	DPJS	EWB
mw. P. van Panhuis	medewerker	Pol.regio Haaglanden	SIBa
J.H. Siero	hoofd SIBa	KPN	SIBa
mw. J. Smit	onderzoeker	Reclassering	Onderzoek
K. E. Swierstra	programmacoördinator	DAJS	Onderzoek
M.P. Tummers	senior projectbegeleider	SIBa	EWB

Tabel 3: WODC'ers tijdelijk elders werkzaam

naam	functie	afkomstig van	tewerkgest. bij
mw. L. Boendermaker	onderzoeker	Onderzoek	NSCR (RUL)
P.C. van Duijne	onderzoeker	Onderzoek	DCRI
J.J.A. Essers	controller	controller	Parquet- Generaal
P.P.M. van Hooff	hoofd SIBa	SIBa	DCB-DICT
A. Klijn	hoofdonderzoeker	Onderzoek	Berkeley Univ. (CA)
P.H. van der Laan	programmacoördinator	Onderzoek	Dartington Univ. (GB)
J.M. Nelen	onderzoeker	Onderzoek	VU
E.C. Spaans	onderzoeker	Onderzoek	DJI
G.J. Terlouw	onderzoeker	Onderzoek	DPJS
H.C. L. Vreugdenhil	projectbegeleider	EWB	DJI

Tabel 4: Personen in vaste dienst aangenomen

naam	afkomstig van	tewerkgest. bij
mw. A.L. Daalder	Motivaction	EWB
R.J.J. Eshuis	tijdelijke functie Onderzoek	Onderzoek
O. Etman	tijdelijke functie EWB	EWB
mw. J. Ilmer	tijdelijke functie BMO	BMO
mw. P. A. Kamphorst	studie	Onderzoek
mw. A.I. Ledda	Travel Unie Internationaal	BMO
mw. F.A.J.M. Lunenburg	tijdelijke functie DIV	BMO
E. Niemeijer	VU	Onderzoek
mw. P. van Panhuis	Politieregio Haaglanden	SIBa
mw. M.V. Passchier	LTO	BMO
mw. M.H. Terhorst	DFEZ	SIBa
F.P. van Tulder.	SCP	SIBa